

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2021

aruandeaasta lõpp: 31.12.2021

nimi: Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

registrikood: 80007884

tänavatalu nimi, Pärnu mnt 141

maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihtnumber: 11314

telefon: +372 6009349

e-posti aadress: info@epkk.ee

veebilehe aadress: www.epkk.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	20
Bilanss	20
Tulemiaruanne	21
Rahavoogude aruanne	22
Netovara muutuste aruanne	23
Raamatupidamise aastaaruande lisad	24
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	24
Lisa 2 Raha	25
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	25
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	26
Lisa 5 Pikaajalised finantsinvesteeringud	26
Lisa 6 Võlad ja ettemaksed	27
Lisa 7 Annetused ja toetused	27
Lisa 8 Tulu ettevõtlusest	28
Lisa 9 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	28
Lisa 10 Mitmesugused tegevuskulud	29
Lisa 11 Tööjõukulud	29
Lisa 12 Seotud osapooled	29
Lisa 13 Sündmused pärast aruandekuupäeva	30
Aruande allkirjad	31

MTÜ EESTI PÕLLUMAJANDUS-KAUBANDUSKODA

TEGEVUSE ARUANNE 2021

SOODSA ETTEVÕTLUSKESKKONNA KUJUNDAMINE

1.1. Poliitikakujundamises osalemine: Liikmete ja nende liikmeks olevate isikute huvide esindamine ja kaitsmine Eestis

PÕLLUMAJANDUS- JA MAAELUPOLIITIKA

Aasta alguses töötas EPKK välja ja esitas Keskerakonna ja Reformierakonna **uuele valitsusliidule** oma ettepanekud koalitsioonilepingusse. Ettepanekud puudutasid: toidujulgeoleku kindlustamist, terviklikku lähenemist biomajanduse potentsiaali kasutamiseks, tasakaalu keskkonnahoidlikuma tootmise juurutamisel, ÜPP rakendamise sujuvat ettevalmistamist, piisavat kaasrahastamist ja Euroopa taastekava vahendite kiiret kasutuselevõttu, võrdsete konkurentsitingimuste tagamist (siseriiklikud toetused vähemalt üleminekutoetuste mahus), COVID-19 viiruse mõjude leevendamiseks erakorralise toetuse maksmist vähemalt naaberriikidega võrreldavas mahus, eriotstarbelise diiselkütte senise süsteemiga jätkamist ja selle täiustamist, diiselkütte madalama aktsiisimäära säilitamist ja aktsiisisoodustusi aianduses, ajutise välistööjõu lubamist riiki hooajatoodeks vähemalt samadel tingimustel nagu siiani, krediitdiviidualuste tagamist põllumajandus- ja toidusektorile, Eesti toidu ekspordi edendamist, uute turgude avamist, maamaksu tõusu piiramist, maaparanduse rahastamist, maapiirkondade arendamist, kestliku metsamajanduse edendamist ja puidu väärindamise soodustamist, mõistlikku jäätmekäitlus- ja pakendipoliitikat.

2021. aasta jooksul toimusid arutelud **ELi ühise põllumajanduspoliitika 2021-2027 Eesti strateegiakava** koostamiseks. Koja esindajad osalesid aktiivselt strateegiakava väljatöötamises, et tagada põllumajandus-, toidu- ja metsandussektori kestlikkus ning soodsad tingimused ettevõtluseks alates 2023. aastast. EPKK esindajad osalesid kõikidel strateegiakava juhtkomisjonide kohtumistel ning esitasid seisukohti ja kommentaare strateegiakava kohta.

ÜPP strateegiakava on maamajandussektori arengu seisukohalt keskse tähtsusega dokument. Põllumajanduspoliitika rakendamise põhimõtteid ootab alates 2013. aastast ees suur muutus. Võrreldes kevadel esitatud Maaeluministeeriumi algse kavaga viidi EPKK ettepanekul kavasse sisse rida olulisi muudatusi: suurenesid kultuuri- ja loomapõhised toetused lihavede-, lamba- ja kitse-, piimakarja- ja teraviljakasvatajatele, vähendati rendihindadele potentsiaalselt negatiivset mõju avaldava ümberjaotava toetuse mahtu ja kohandati selle toetuse tingimusi meie põllumajandustootmise struktuurile paremini sobivaks, maheloomatoetuste määrad tõusid, muudeti keskkonnasõbraliku majandamise meetme tingimusi. Kuigi kavaga pööratakse suuremat tähelepanu loodushoiu ja ekstensiivse tootmise arendamisele, siis kahjuks pole ÜPP strateegiakava maht kaugeltki piisav põllumajandussektori rohepöörde eesmärkide saavutamiseks. Valitsus jätkab vaatamata ühiskonna kasvavatele ootustele põhimõtet, et ÜPP kaasrahastamine toimub ELi poolt minimaalselt nõutud mahus. Muret valmistavad keskkonnameetmete madalad toetusmäärad, mis ei pruugi põllumajandustootjaid motiveerida lisakohustusi võtma, võrreldes varasema perioodiga pole strateegiakavas piisavalt vahendeid ka keskkonnainvesteeringute soodustamiseks. Maaeluministeerium esitas strateegiakava Euroopa Komisjonile, kes peab selle 2022. aastal heaks kiitma.

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eestimaa Talupidajate Keskliit, Eesti Jahimeeste Selts, Liivi Lahe Kalanduskogu ja Eesti Erametsaliit pöördusid **maa- ja rannarahva** nimel 2021. aasta mais valitsuse, presidendi ja riigikogu poole ettepanekuga võtta senisest suurema tähelepanu alla Eesti maa- ja rannapiirkondade elu toimimine ja püsijäämine. Pöördumises tuntakse muret, et maa- ja rannaelanikele seatakse iga aastaga aina suuremaid piiranguid, seades ohtu maapiirkonna püsielanike kodud, sissetulekud ja kindlus tuleviku osas. Kitsenduste seadmisel jäetakse maarahvas tihtilugu läbirääkimistest kõrvale ning antakse aina suurem sõnaõigus kitsastele huvigruppidele, kel puudub maaeluga tihedam seos. Alla kirjutanud ühenduste sõnul on inimene looduse osa ja nende vastandamine ei too kasu ei inimesele ega loodusele. Maaeluorganisatsioonide esindajad kohtusid murekohtade arutamiseks peaminister Kaja Kallase, Riigikogu esimehe Jüri Ratase ja Riigikogu maaelu- ning keskkonnakomisjonidega.

Põllumajanduskütuse ja teiste energiakandjate aktsiisisoodustusi pikendati aasta võrra. EPKK pöördus 2021. aasta aprillis valitsuse poole ettepanekuga säilitada vähemalt praegusel tasemel põllumajanduses kasutatava diiselkütuse ja teiste energiakandjate aktsiisisoodustused. Põllumajandussektori toetamiseks ja kodumaise tootmise soodustamiseks on kütuseaktsiisi langetamine väga selgelt suunitletud ja tõhus meede. Valitsus otsustas sügisel 1. maist 2022 kuni 1. maini 2023 jätkata diiselkütuse, gaasi ja elektriaktsiisi soodustusega praegusel tasemel.

Riigikogu menetluses oli **vedelkütuse erimärgistamise seaduse** muutmine, millega soovitakse soodusmääraga kütuse väärkasutust piirata. Koja hinnangul peaks väärkasutuse lõpetamisest saadavaid vahendeid kasutama aktsiisibüroo suurendamiseks, sest Eestis maksustatakse põllumajanduskütust oluliselt kõrgemalt kui nt Lätis ja Leedus.

2021. aastal jõudis Riigikogusse seaduse eelnõu **maa hindamise ja maamaksuseaduse** muutmiseks. Eelnõu kohaselt viiakse järgmine maa korraline hindamine läbi 2022. aastal. Põllumaa väärtus on 2001. aasta viimase hindamisega võrreldes kasvanud umbes 11 korda ja metsamaa umbes 5 korda. Eelnõuga mõeldakse küll maamaksu tõusu piiramisele ja maa maksustamise maksimaalsete määrade langetamisele, kuid koja hinnangul tuleb maa korralise hindamise läbiviimisel ja maamaksu määrade ülevaatamisel silmas pidada põllumajandussektori konkurentsivõimet ning jätkuvat kiiret tootmiskulude kasvu ning pidurdada maamaksu suurt ja kiiret tõusu. EPKK on seaduse eelnõu ettevalmistamises osalenud 2020. aasta algusest alates. Koja ettepanekul langetati maatulundusmaa maksimaalset maksumäära algselt kavandatud 1%-lt 0,5%-le, kuid koda taotles Riigikogus maksumäära langetamist tasakaalumäära 0,2% lähedale. Koda toetas maamaksu summa aastasele tõusule 5-7% piirmäära seadmist, kuid heaks kiidetud seaduses jäädi 10% juurde (algselt oli kavandatud 15%). Seadus võeti vastu 2022. aasta veebruaris. Kuigi maamaks tulevikus oluliselt kasvab ka praeguse seaduse eelnõu kohaselt, siis koja ettepanekul tehtud muudatus maksimaalsetes maksumäärades tähendab ainuüksi põllumeestele ca 15 miljonit eurot säästu aastas. Koja ettepanekust võidavad ka erametsaomanikud.

Valitsus maksis juunis välja **erakorralise toetuse COVID-19 kahjude kompenseerimiseks**. Toetuspakett sündis 2020. aasta sügisel tehtud EPKK, taluliidu ja noortalunike ühise pöördumise tulemusel. Uus valitsus suurendas paketi mahtu 15,8 miljoni euroni, mis lubas võrreldes algse kavaga õiglasemalt toetada piimakarja- ja maasikakasvatust. Toetus jagunes valdkondade vahel järgmiselt: lihavesikakasvatus – 2,2 miljonit, seakasvatus – 3,67 miljonit, piimalehmakasvatus – 4,3 miljonit, lamba- ja kitsekasvatus – 0,7 miljonit, köögiviljakasvatus – 0,53 miljonit, kartulikasvatus – 1,13 miljonit, maasikakasvatus – 1,65 miljonit, maheteravilja kasvatus – 1,5 miljonit ning mahemunakanade ja vuttide kasvatus 0,125 miljonit eurot. 19. märtsil esitas koda Riigikogule ettepanek sätestada hädaolukorra seaduses elutähtsa teenusena toidu tootmine ja toiduohutuse tagamine 2021.a lõpus alustas Maaeluministeerium hädaolukorra seaduse muudatuse välja töötamisega, muudatus peaks rakenduma 2022.a.

EPKK pöördus 2021. aasta augustis ja septembris uuesti maaeluministri poole palvega leida lahendusi **sea- ja piimakarjakasvatuse olukorra leevendamiseks**. Augustis langes sealihaga turuhind pea kolmandiku võrra madalamaks tootmiskulude tasemest ja piimakarjakasvatus seisis silmitsi tootmiskulude kiire kasvuga. Valitsus otsustas mõlema sektori toetuseks eraldada 5,5 miljonit eurot, mis maksti välja 2022. aasta jaanuaris.

EPKK on erinevaid huvitatud osapooli (põllumajandustootjad, teadlased, ametnikud, vabaühendused ja teised huvitatud osapooled) ühendava **platvormi Hanekonsortsium** liige, mida juhib Keskkonnaamet. 2021. aastal toimus kaks hanekonsortsiumi koosolekut ning EPKK osales ka aktiivselt **hanede ja laglede kaitse ja ohjamise tegevuskava** väljatöötamisel, mille Keskkonnaamet kinnitas 22. märtsil.

Veterinaarseaduse tervikteksti arutelu liikmetega toimus 8. jaanuaril. Algselt planeeriti seadus vastu võtta aprillis, kuid seaduse vastuvõtmine lükkus oktoobrisse. 22. juunil toimus infotund, kus Maaeluministeeriumi esindajad tutvustasid veterinaaria valdkonnas muutmisel olevaid regulatsioone. Kirjalikud ettepanekud eelnõule esitati 15.01 ning Riigikogu menetlusetapis reageeris EPKK ettepanekuga. 16. märtsil esitas koda ettepanekud veterinaarias kasutatavate ravimite loomadel kasutamise andmete kogumise ettevalmistuseks. Seoses EL-ist tulenevate nõuetega peab Eesti võtma kasutusele ravimiregistri veterinaarias kasutatavatele ravimitele. Koda tegi ettepaneku, et andmeid kogutakse kõikide loomaliikide kohta, sh lemmikloomade kohta ning süsteem oleks liidestatav farmides kasutatava tarkvaraga. Veterinaarseaduse rakendamise määruste kooskõlastusel esitas koda ettepanekud: nõuded eksperdiarvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord; põllumajandusloomade registri põhimäärus, 22.11; põllumajanduslooma märgistamise ja registreerimise ning veisepassi väljastamise kord, põllumajanduslooma tapmisest ja hukkamisest ning kõrvaldamisest teavitamise kord ning identifitseerimisvahendi eemaldamise ja asendamise nõuded, 23.11.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium alustas bioressursside väärtamise teekaardi väljatöötamise protsessiga 2021.a suvel. 2. septembril osales koja esindaja esimesel kohtumisel, kus vaadeldi teemat rohkem toidu kui kõikide ressursside raames. Teekaart soovitakse valmis saada 2022.a teiseks pooleks.

EPKK esitas argumenteeritud ettepanekud järgmistele õigusaktidele: Riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude loetelu eelnõu, 21.01; Taimekaitseseadme korralise tehnilise kontrolli kord, 14.04; ettepanekud riigisisese kvaliteedikava reguleeriva määruse muudatusteks, 27.05; looduskaitseseaduse muutmine ja sellega seonduvate teiste seaduste muutmine, 7.07; tootjaorganisatsiooni ja tootjaorganisatsioonide liidu tunnustamise määrus; 20.07; EL-i metsandusstrateegia, 11.08; EL-i mahepõllumajandusliku tootmise arendamise tegevuskava, 31.08; keskkonnatasude seaduse ja pakendiseaduse muutmise seaduse eelnõu; maapiirkonnas

majandustegevuse mitmekesistamise investeeringutoetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord, 24.11; maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded, 2.12; põllumajandusettevõtja tulemuslikkuse parandamise investeeringutoetus, 8.12; vastus kirjale „Petitsioon AITAB menetluse Riigikogus“, 12.04.

Olulisemad kohtumised sigade aafrika katku leviku ja haiguse piiramiseks korraldas maaeluminister ümarlaua 20. juunil; AMR-i töörühma kohtumine toimus 2. detsembril; linnugripi leviku teemaline seminar toimus 22.02. 27.07 kohtusid EPKK esindajad AS Vireeni juhataja Tarmo Teravaga, et arutada ettevõtte loomsete kõrvalsaaduste kahjutustamise põhimõtteid, hinnastamist ning erinevaid probleeme, mis tootjatel seoses loomsete kõrvalsaaduste saatmisega Vireeni on ette tulnud.

24.11 kohtusid EPKK esindajad FR põllumajandusnõunikuga Varssavis Marie-Christine Le Gali, majandusnõunikuga Prantsuse saatkonnas Eestis, Kevin Paillieri ning peatselt tema ülesanded üle võtva uue majandusnõunikuga Yann Pondaveniga. Kohtumise peamine aruteluteema oli järgmise perioodi ÜPP ning Eesti väljakutsed strateegiakava koostamisel.

METSANDUSPOLIITIKA

Metsandusteemad leidsid käsitlemist nii koja metsanduse grupis kui ka keskkonnatoimkonnas, sest teemad on omavahelises tihedas seoses. Lisaks Eestile olime tegevad ka Copa-Cogeca metsanduse töögrupis, mille töökoosolekutel esindas koda Keskühistu Eramets tegevjuht ja EPKK metsanduse grupi juhatuse liige Priit Põllumäe. Suurimad, aastat läbivad teemad olid:

Osalesime **ELi metsastrateegia** avalikul konsultatsioonil ning avaldasime arvamust uue ELi metsastrateegia kohta. EPKK toetab suunda tagada ELi metsade jätkusuutlik majandamine, kuid rõhutame, et eesmärkide täitmiseks rakendatavad meetmed ei tohi seada ohtu metsandussektori elujõulisust. Metsastrateegia näeb ette õigusakti ettepaneku, et tugevdada ELis metsade seiret ning nendega seotud aruandlust ja andmete kogumist. EPKK hinnangul ei ole võimalik ELi piires teha ühtset aruandlust, sest tingimused metsa kasvuks ja arenguks on kliimaatiliselts täiesti erinevad. See ettepanek ei võta arvesse ELi metsade mitmekesisust, erinevaid kliimaatilisi tingimusi ja rakendatavaid majanduspraktikaid. EPKK leiab, et metsasektori puhul ei ole võimalik rakendada kõigile ELi riikidele ühtset lähenemisviisi ning peab äärmiselt oluliseks, et metsastrateegia arvestaks ELi liikmesriikide pädevust ja teadmisi oma metsade majandamisel. Tagatud peab olema teaduspõhine lähenemine, mis arvestab piirkonna eripärasid, seniseid tegevusi ja teadmisi. Metsastrateegia peab toetama ja sisaldama meetmeid biomajanduse edendamiseks ning piirangute kompenseerimiseks.

Koda esitas seisukoha seoses **ELi kliima- ja energiaalase seadusandluse paketi**ga „Eesmärk 55“. EPKK toetab Euroopa Komisjoni võetud suunda saavutada 2050. aastaks kliimanetraalsus. Koja liikmetega analüüsisime, milline on selle paketi mõju Eesti maaelule, põllumajandus- ja metsandussektorile. Koja hinnangul on kliimaeesmärgid metsanduse pikaajalist iseloomu silmas pidades lühikese perspektiiviga ning loovad vägisi vale eeldust, et metsade süsiniku sidumise võime on lõputu. Täna raiemahtu tugevalt piirates võime saada vaid lühiajaliselt suurema tulemuse, kuid seda paraku inimeste töökohtade ja metsade süsiniku sidumise võime ning tervisliku seisundi arvelt tulevikus. Metsanduses tuleb toetada jätkusuutlikku majandamist. Metsaomanikud tunnevad oma metsa ja oskavad valida enda majandatava metsa jaoks kõige sobivamaid majandamispraktikaid, mis arvestavad riiklike õigusaktide ja jätkusuutliku metsamajandamise printsiipidega.

Jahinduspiirkonnad: 2021. aastal läbivaks teemaks oli jahinduse teema ja seda eelkõige seetõttu, et 31.05.2023 lõppeb 315 jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtivus. Jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtivust pikendatakse järgmiseks 10 aastaks. Neil teemadel on 2021. aasta aprillist tänaseni toimunud mitmeid erinevaid koosolekuid. 1. juulil korraldasime koostöös taluliiduga Tartus jahinduse teemalise koolituse. 26. augustil allkirjastasime koos teiste osapooltega (Eesti Jahimeeste Selts, Eesti Erametsaliit, Eestimaa Talupidajate Keskkliit, Keskkonnaamet, Riigimetsa Majandamise Keskus ja Keskkonnaministeerium) jahipiirkondade kasutusõiguse lubade pikendamise kokkuleppe, mis määrab ära piirkondlike jahindusnõukogude töökorra, jahinduspiirkondade kasutuslubade pikendamise hea tava ja erimeelsuste lahendamise variandid.

TOIDUPOLIITIKA

2020. aasta mais esitas Euroopa Komisjon Euroopa majanduse taastekava ettepaneku, mille eesmärk on aidata ELi majandusel toime tulla COVIDist tuleneva kriisiga ning ergutada liikmesriike rohelepe eesmärkide rakendamisel. 2020. aasta detsembris otsustas valitsus taaskäivitusfondi kaudu pakutavate valdkondlike vahendite suurused. EPKK osales aruteludes Maaeluministeeriumiga taastekava tegevuste osas. 2021. aasta jaanuaris esitas EPKK ettepanekud taaskäivitusfondi RFF vahendite kasutamiseks bioressursside väärdamiseks. Sarnane ettepanek tehti Rahandusministeeriumile 4. juunil. Üldpõhimõttena toetame RFF-i vahendite kasutamisel järgmisi põhimõtteid: 1. Investeeringute soodustamisel tuleb suuremat tähelepanu pöörata nendele projektidele, mis juurutavad tootmises uusi tehnoloogiaid ning tõstavad põllumajandus- ja

toidusektori lisandväärtust ning tootlikkust seda eelkõige läbi ressursside tõhusama väärimise; 2. Oluline on tõsta Eesti toidutööstuse konkurentsivõimet, seejuures tuleb silmas pidada, et riigi toetusel tehtavad investeeringud oleksid strateegilisema iseloomuga ja paremini suunatud, et tagada nii tehniline kui ka tehnoloogiline arenguhüpe; 3. Soodustada tuleb põllumajandus- ja toidutootmisel tekkivate jäätmete ja kõrvalsaaduste kasutuselevõtmist, rakendada stiimuleid biomassist ning põllumajanduse ja toidutootmise jäätmetest ning kõrvalsaadustest toodetavale (rohe)energiale, seejuures suurendada ka investeeringuid hajutatud ja biomassil põhinevasse energiatootmisesse. Lisaks on EPKK rõhutanud, et RFF-s tuleks toetada: Eesti majandust edendavate strateegiliste projektide elluviimist, nt suurendada investeeringuid hajutatud ja biomassil põhinevasse energiatootmisesse; viia ellu projekt kiire uue põlvkonna lairiba internetiühenduse tagamiseks kõikides Eestimaa piirkondades, sh hajaasustusaladel; toetada toidutööstuste ressursi- ja energiatõhususe parandamist uutel tehnoloogiatel põhinevate reoveepuhastusjaamade rajamist suuremate põllumajandus- ja toidutootmisüksuste juurde; tagada investeeringud uute valdkondlike strateegiate elluviimiseks (nt kemikaalide strateegia, mille eesmärk on vähendada ohtlike ainete kasutamist jmt). 29. novembril 2021 võttis valitsus vastu määruse „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused“, mille alusel töötab Maaeluministeerium välja bioressursside väärimise investeeringutoetuse. Toetuse taotlusvoor on planeeritud avada 2022. aasta suvel.

Riigikogu võttis septembris vastu seaduse, millega sätestatakse ebaausate kaubandustavadena tehingud ja teod, mis on seotud maksetähtaegade, tarnete ja müügingimustega ning mis on põllumajandustoodete ja toidu tarneahelas ostja ja müüja vahel keelatud. **Põllumajandustoote ja toidu tarneahelas ebaausa kaubandustava tõkestamise seaduses** on loetletud 16 ebaausat kaubandustava. Näiteks ei tohi ostja muuta ühepoolset müügilepingu tingimusi, tühistada tellimusi nii lühikese etteteatamisega, et ei saa mõistlikult eeldada, et müüja leiab tootele muu turustus- või kasutusvõimaluse, ähvardada müüjat kaubanduslike survemeetmetega jne. EPKK on aastaid nii Eesti kui ELi tasandil seisnud selle eest, et ebaausad kauplemistavad oleksid seadusega keelatud. Koda osales 8. märtsil kohtumisel maaeluministriga, kus esitati seaduse eelnõusse uus ettepanek, mille kohaselt on keelatud tarnija hinnast madalam müük, erandina kui säilivustähtaeg on väga lähedal ning soovitakse vältida toidu raisku minemist. Lisaks toimus kohtumine Kaupmeeste Liiduga 29. aprillil, kus teemaks oli maksetähtaja piiramine 30 päevaga. Nimelt soovis liit pikemaid tähtaegu, sellega koda ei nõustunud leides, et ka 30 päevased tähtajad on teatud toodete puhul liiga pikad.

Sotsiaalministeerium töötas välja **töötervishoiu ja tööohutuse seaduse** muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse, mis seab karmimad nõuded töötajate tervisekontrollile ning sõnastab ümber kutsehaiguse mõiste. VTK kohaselt loetakse kutsehaiguseks edaspidi ka haigus, mida põhjustas psühosotsiaalne ohutegur, nt ebavõrdne kohtlemine, monotoonne töö, kiusamine ja ahistamine tööl, töötaja võimetele mittevastav töö jm. Seaduse muudatus tooks kaasa olukorra, kus tööandja vastutab ühiskondlike, koduelu ja töötaja iseärasuse osas täielikult, kuid tal puudub võimalus seda kuidagigi tõendada. Dokumendile saadeti argumenteeritud vastus 28. mail.

2021.a jätkusid tegevused **toidukadude ja -jätmete vältimise tegevuskava** „Päästke toit“ koostamiseks. Koda esindaja osales mitmete Sotsiaalministeeriumi ja Keskkonnaministeeriumi korraldatud kohtumistel ning esitas tagasiside dokumendile „Toidujätmete tekke vältimise kava“ 19. jaanuaril. Toidu raiskamise vähendamise üheks põhjuseks on see, et tarbijad viskavad liialt kergekäeliselt ära toitu, mille säilimisaeg on peatselt möödas või möödunud. Eelkõige teatakse, et „kõlblik kuni“ tooteid ei tohiks tarbida kuupäeva ületades. Suur enamus piimatooteid märgitakse „kõlblik kuni“ tähtajaga ning seetõttu lähevad raisku. Maaeluministeeriumi uue tõlgenduse kohaselt võib osad piimatooted kasutada „parim enne“ märgistust. Uute põhimõtete selgitamiseks korraldas koda liikmetele 16. detsembril seminari.

EPKK alustas 2021. aastal **liha ja piima kvaliteedikavade** väljatöötamise protsessiga. Selle raames korraldati mitmeid infopäevi ja kohtumisi. 2021.a mais toimunud kvaliteedikavade rakendamise kohtumise järgselt esitati 27. mail ministeeriumile ettepanekud riigisisese kvaliteedikava reguleeriva määruse muudatusteks, mille eesmärk on kvaliteedikavade rakendamise lihtsustamine.

Koda esitas 16. juunil ettepanekud **Jäätmeseaduse, pakendiseaduse ja tubakaseaduse** muutmise seaduse eelnõusse. Seaduse eelnõuga võetakse üle ühekordse plasti direktiiv, mille eesmärk on vähendada ühekordselt kasutatavate plastist joogitopside (sh nende korkide ja kaante) ja toidupakendite tarbimist. Ühtlasi keelustatakse ühekordselt kasutatavate vahetähtajaga toimetel laguneva plastist valmistatud toodete turustamine. 3. juuliks 2024 peavad plastist korgid jääma pärast plastist pudeli külge. Direktiiviga seatakse ka ühekordsele plastile ringlussevõtu sihtmäärad, milleks on aastaks 2025. 25% (PET) ja alates 2030. aastast 30% (kõik plasti liigid) ringlusse võetud plasti.

Koda esitas 26. juunil Eesti Kaupmeeste Liidule üleskutse, milles palutakse kaubanduses tegutsevatel ettevõtjatel kasutada **piimatoodete nimetusi** õiguspäraselt. Tegemist on tarbija eksitava tegevusega kui

piimatoodete nimetusi kasutatakse taimsete toodete nimetustes. Piimatooted on EL-i üleselt reguleeritud kui loomsed tooted.

EPKK osales Maaeluministeeriumi eestvedamisel uue **Eesti toidu tutvustamise ja müügiesenduse kava** „Eesti toit 2021-2025“ aruteludel. Visioonidokumendi eesmärk on panna paika Eesti toidu müügiesenduse suunad järgnevatel aastatel. Ettepanekud Eesti toidu visioonidokumendile esitati 2. septembril. Septembris osales koja esindaja ka Eesti toidu sise- ja välistegevuste ümarlao kohtumistel. Visioonidokument kinnitati ministeeriumi poolt 2021. a lõpus.

Eesti toidu tarbimise edendamiseks tegi koda Maaeluministeeriumile ettepaneku täiendada **riigihanke seadust** selliselt, et koolide, lasteaedade ja haiglate toitlustamise riigihangetes eelistataks võimalikult lähedalt pärit toiduaineid. Selline sõnastus ei viita otseselt kodumaisusele, mis pole EL-i reeglite kohaselt lubatud, kuid täidaks roheleppes ja „Talust taldrikule“ strateegias nimetatud lühikese tarneahela eesmarke. Valitsus koja ettepanekuga ei arvestanud.

2021. aasta lõpus kiirelt tõusvad sisendihinnad pandid toidutööstused raskesse olukorda. Energiahindade järsk tõus mõjutab tarneahelas kõige rohkem just tööstuseid, sest inflatsioon oli kiirem kui toidu hindade tõus kauplustes. Lisaks hüppelisele energiahinna tõusule kasvasid kõik kulud – kallinesid ka kütus, tooraine, pakendid, jäätmekäitlus ning suurenes surve palgafondile. Erakorraline abi oleks aidanud parandada ettevõtete likviidsust. Ettepanekud toidutootjate olukorra leevendusmeetmeteks seoses energiahindade hüppelise tõusuga esitati valitsusele ja Riigikogu fraktsioonidele 12. jaanuaril 2022. Koda tegi ettepaneku kehtestada elektrile piirhind tasemel 80 eurot/MWh ning langetada gaasi aktsiisimäär ELi poolt kehtestatud miinimumini. Koda nende ettepanekutega ei arvestatud, aga valitsus alandas ettevõtetele elektri ja gaasi võrgutasusid.

Koda osales Põllumajandus- ja Toiduameti juures tegutseva kliendinõukoja töös, juhatahes nõukoja tööd.

KESKKONNAPOLIITIKA

Koda panustas aktiivselt keskkonna valdkonna õigusloomesse. 24. septembril kohtusid EPKK esindajad **keskkonnaministriga**, kus osalesid ka ministeeriumi asekanclerid. Kohtumisel oli fookus EL-i kliimapaketil „Eesmärk 55“, teistest teemadest olid arutelul looduskaitse seaduse muudatused, hanekahjud ja probleemid seoses põllumajanduses H₂S-i õhukvaliteedi piirväärtuse tagamisega.

Alates 1. oktoobrist 2021 jõustusid **veeseaduse** muudatused, millega jäeti veeseadusest välja vedelsõnniku laotamisplaani esitamise kohustus ning veekaitsevööndis karjatamise teatise esitamise kohustus. Sellega arvestas Keskkonnaministeerium põllumajanduskoja ettepanekutega, mis said tehtud bürokraatia vähendamise üleskutse raames.

Vastutustundlik taimekaitse ja mesindus saavad edukalt koos toimida. EPKK aktiivne töö taimekaitse ja tolmeldajate teemal on toonud edu ka 2021. aastal. Saame taaskord rõõmustada, et ka sel aastal ei ole taimekaitse tõttu teadaolevalt hukkunud ühtegi mesilasperet. Hea koostöö põllumeeste, mesinike ja vastavate ametkondade vahel on loonud head eeldused, et juba kolmandat aastat järjest ei ole taimekaitse tõttu teadaolevalt hukkunud ühtegi mesilasperet. 2021. aastal valmis põllumajanduskoja ja Põllumeeste Ühistu Kevili koostöös õppevideote sari, et soodustada säästliku taimekaitsepraktikate kasutamist põllumajanduses.

2021. aasta üheks märksõnaks oli Euroopa Komisjoni avaldatud **kliima- ja energiapakett „Eesmärk 55“**. See oli üks enim kõlapinda saanud teemasid aasta teises pooles, milles on ka koda aktiivselt kaasa rääkinud. Koda esitas valitsusele oma seisukohad. Koda on oma seisukohti käinud tutvustamas mitmetel Riigikogu komisjonide kohtumistel. Samuti on koda kliimapaketi teemal kohtunud maaeluminister Urmas Kruuse, keskkonnaminister Tõnis Möldri, majandus- ja kommunikatsiooniministri Taavi Aasa ning erinevate ministeeriumite ametnikega. 2022. aasta alguses andis Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjon oma hinnangu valitsuse seisukohtade kohta arvestades seejuures koja poolt toidujulgeolekut puudutava ettepanekuga. Kliimaeesmärkide osas ootavad ees pingelised läbirääkimised ELi tasandil. Koda jaoks valmistavad muret Euroopa Komisjoni ettepanek suurendada jagatud kohustuse määruse sektorites (sh transport ja põllumajandus) 2030. aasta kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärki seniselt 13%-lt 24%-ni. Samuti valmistab muret kavandatava süsiniku piirimaksu mõju imporditud väetiste hinnale ja komisjoni ettepanek seada Eestile maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektorites 2030. aastaks süsiniku sidumise eesmärk -2,5 Mt CO₂ ekv.

Koda töötas aktiivselt, et soodustada põllumajanduses **biometaani** tootmist. 6. detsembril toimus Riigikogu maaelukomisjoni istung teemal „Roheenergia tootmise võimalused põllumajanduses“, kus osalesid EPKK esindajad. Arutelul keskenduti põllumajanduses biometaani tootmise suurendamise potentsiaalile, mida nähakse põllumajandussektoris ühe peamise meetmena kasvuhooonegaaside vähendamise eesmärkide saavutamisel. Lisaks esitas EPKK 8. detsembril Riigikogu Majanduskomisjonile arvamuse energiamajanduse korralduse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus 382 SE eelnõu kohta.

Koda on aidanud tõsta põllumajandustootjate teadlikust **toitainete bilansi** kasutuselevõtu soodustamiseks. EPKK on oma veebilehe, meililistide, Põllumehe Teataja ning infopäevade kaudu jaganud infot toitainete bilansi kohta, sh miks seda on vaja teha ning kust võib leida avalikult kättesaadavad bilansikalkulaatorid.

EPKK lööb aktiivselt kaasa **keskkonnavaldkonna arengukava 2030** koostamise protsessis. Koda on esindatud juhtkomisjonis ning erinevates töötubades. EPKK esindaja on osalenud Keskkonnaministeeriumi projekti **keskkonnakaitseluba 3.0** koostamise töötubades. Koda on esindatud ka **Keskkonnaameti eluslooduse ja keskkonna valdkonna kliendinõukodades**.

EPKK panustas **ÜPP strateegiakava 2021-2027 keskkonnameetmete ja tingimuslikkuse meetmete** kujundamise protsessi ning tegeles aktiivselt põllumajandustootjate teavitamisega uue perioodi ÜPP keskkonnameetmetest. Toimus mitmeid arutelusid koja toimkondades ja gruppides ning avaldati artikleid ja arvamusalugusid nii EPKK kodulehel kui mujal meedias.

ETTEVÕTLUSPOLIITIKA

2021.a möödus endiselt COVIDi piirangute tingimustes. EPKK kaardistas aasta alguses tootjate vajadused **COVID-19 vaksineerimise korraldamiseks**. Vajadusest nimetada toidutootjad ja loomakasvatajad eelisjärjekorda COVID-19 vaksineerimisele, et tagada nii toidujulgeolek esitati 22. veebruaril ja 24. märtsil Sotsiaalministeeriumile. Sarnasesisulise ettepanek esitati Riigikantsseleile 16. märtsil. 10. märtsil esitas EPKK arvamus maaeluministri määruse „COVID-19 puhangust tingitud erakorraline toetus põllumajandustootjale“ eelnõu kohta.

Aasta jooksul tegeleti ka tööjõu küsimustega, sh **välistöõjõuga** seotud küsimustega. 16. märtsil toimunud Aiandusfoorumil oli üks osa pühendatud välistöõjõu teemadele. Sügisel korraldas koda liikmete küsitluse seoses välistöõjõuga palkamisega. EPKK juhatuse esimees osales 12. novembril Eesti Panga välistöõjõu teemalise seminari arutelupaneelis.

1.2. Poliitikakujundamises osalemine: Liikmete ja nende liikmeks olevate isikute huvide esindamine ja kaitsmine rahvusvahelisel tasemel.

EPKK jätkas koostööd Euroopa katusorganisatsioonidega. EPKK esindajad osalesid Copa-Cogeca töögruppide ja Euroopa Komisjoni nõuandvate töörühmade töös, Euroopa Piimaassotsiatsioon EDA aastakoosolekul ja piimakaplejade liidu Eucolait aastakoosolekul ning teistel organisatsioonide koosolekutel.

Olulisemad teemad ELi tasandil olid ühise põllumajanduspoliitika reform, Talust taldrikule strateegia, kliimapolitiika. Koostöös Põhjamaade ja Balti riikide põllumajandusorganisatsioonidega tõstatati ELi tasandil haneliste kahjude teema, mis põhjustab üha suuremaid probleeme meie piirkonnas.

Põllumajanduskoja juht Roomet Sõrmus jätkas tööd Euroopa põllumeeste katusorganisatsiooni COPA asepresidendi ja varahoidjana ning osales Copa juhatuse igakuistel koosolekutel. Osalemine Euroopa põllumeeste ja ühistute esindusorganisatsioonide töös annab hea võimaluse Eesti põllumajanduse huvide kaitsmiseks ELi tasandil ja koostööks teiste liikmesriikide põllumeestega. Eesti põllumeeste esindaja Brüsselis Ene Kärner jätkas tööd Euroopa põllumajandusühistute katusorganisatsiooni COGECA koordineerimiskomitee asepresidendina, kelle ülesanne on vahendada infot Eesti ja Baltimaade põllumajandusühistute olukorrast ja vajadustest.

Eesti ettevõtjate huvide kaitsmiseks Euroopa Liidu otsustusprotsessides tehti tihedat koostööd eelkõige Maaeluministeeriumiga, aga ka Euroopa Parlamendi liikme Riho Terrasega, kes on parlamendi maaelukomisjoni asendusliige.

20. aprillil toimus Põhja- ja Baltimaade põllumajandusorganisatsioonide ühine veebinar, millel arutati EL ühise põllumajanduspoliitika keskkonnameetmete rakendamist alates 2023. aastast. Seminaril osalesid Eesti, Läti, Leedu, Soome, Rootsi ja Taani põllumajandusorganisatsioonide esindajad, kes tutvustasid strateegiakavade ettevalmistamise seisu ja siseriiklikke valikuid keskkonnameetmete kavandamisel.

25. mail toimus Põhja- ja Baltimaade põllumajandusorganisatsioonide ühine veebinar haneliste põhjustatavate kahjude teemal. Seminaril otsustati koostada ühispöördumine ELi keskkonnavolinik Virginijus Sinkevičiusile ning teavitada Copa-Cogecat probleemist ning soovitatavatest lahendustest.

8. juunil toimus Põhja- ja Baltimaade põllumajandusorganisatsioonide ühine veebinar, kus tutvustati ja arutati mahepõllumajanduse olukorda riikides ning ökokavade raames planeeritavaid meetmeid mahesektorile.

Jätkusid tavapäraselt kord kvartalis toimuvad Põhja- ja Baltimaade organisatsioonide juhtide ja esindajate kohtumised, kus vahetati infot turuolukorra ja jooksvate küsimuste üle. Arutati ÜPP strateegiakavadega seonduvat, turuolukorda, haneliste heidutusjahiga seonduvat, kliimapaketiga seonduvat.

Ilmus Copa asepresidendi Roomet Sõrmuse aramusartikkel ELi maapiirkondade arengu pikaajalisest visioonist. Copa-Cogeca avaldas artikli 30. juunil ning Sõrmus kirjutab, et Komisjoni teatistes käsitletakse põllumajandustegevust maapiirkondade võimalusena, kuid põllumehi tuleb uutele süsteemidele üleminekul toetada ja sellega peab kaasnema muudatuste tagajärgede mõju hindamine. Ta käsitleb ka linnastumise, põlvkondade vahetuse, digitaliseerimise ning taristu küsimusi.

EPKK esindajad arutasid Eesti Alalise Esinduse põllumajandusüksuse töötajatega aktuaalseid teemasid regulaarselt toimunud videokohtumistel. 28. oktoobril kohtusid Ene Kärner ja Roomet Sõrmus Brüsselis Eesti Alalise Esinduse põllumajanduse üksuse töötajatega, et arutada ÜPP aktuaalseid küsimusi.

6.-7. oktoobril toimus Cogeca põllumajandusühistute foorum Taanis Aarhuses, kus arutati Covid-kriisi õppetundide üle ja räägiti põllumajandusühistute võimalustest ja kogemustest kestlikkuse saavutamisel.

25. novembril toimus Põhja- ja Baltimaade organisatsioonide veebiseminar „Eesmärk 55“ teemal, kus osalejad andsid ülevaate plaanidest ja tegevustest oma liikmesriigis.

2021. aastal toimus kokku 52 erinevat Copa-Cogeca ning Euroopa Komisjoni kohtumist.

1.3. Soodsa ettevõtluskeskkonna kujundamine suhtes teiste osapooltega

EPKK esindaja osales maaelu arengukava rahastamisvahendi komisjoni töös ning nõuande valdkonna edendamiseks Maaelu Edendamise Sihtasutuse nõuandeteenistuse nõukoja töös. EPKK juhatuse esimees Roomet Sõrmus osales alates märtsist Maaelu Edendamise Sihtasutuse nõukogu töös.

Koostöö arendamiseks **PRIA**ga kohtuti 14. aprillil ja 20. septembril PRIA juhtidega. Peamiseks teemaks oli PRIA uue arengukavaga seonduv ning koostöö edendamine.

EPKK esindajad osalesid **hanede ja laglede kaitse ja ohjamise tegevuskava** väljatöötamise töörühma töös ning tegi ettepanekuid kava tööversioonidesse. EPKK eestvedamisel toimusid hanekahjude teemal kohtumised Keskkonnaametiga (19.08) ja Eesti Ornitoloogiaühinguga (02.09). EPKK on aktiivselt osalenud **hanekonsortsiumi** töös, mille ühe tegevusena on algatatud hanekahjude ennetamise ja vähendamise uuringu kava ja meetoodika koostamine. Koostöös Põhja-Balti põllumajandustootjate esindusorganisatsioonidega saadeti 11.06 ühispöördumine Euroopa Komisjoni keskkonnavolinikule Virginijus Sinkevičiusile, milles rõhutati lahenduse vajadust haneliste tekitatud kahjude vähendamiseks põllumajanduses.

TAIMEKAITSE

EPKK esindajad panustasid põllumeeste, mesinike ja ametkondade koostöö arendamisse, mis tõi edu ka lõppeval aastal. EPKK eestvedamisel toimus 18.02 **mesindusteemaline ümarlaud**, kus osalesid ka Eesti Kutseliste Mesinike Ühingu, Eesti Mesinike Liidu, MeM-i, Põllumajandus- ja toiduameti esindajad. Kohtumisel lepidi kokku 2021. aasta eesmärk ja tegevusplaan, et hoida 2019. aasta ja 2020. aasta tulemust, mil ei tuvastatud ühtegi taimekaitsetööde tõttu hukkunud mesilaste juhtumit. Aastat kokkuvõttev kohtumine toimus 13.12, kus selgus, et taimekasvatavate ja mesinike ühised pingutused on vilja kandnud ka 2021. aastal, mil ei ole teadaolevalt taimekaitse tõttu mesilasi hukkunud. Nendel teemadel alustati tihedamat koostööd ka teadlastega.

Uuendati koja kodulehel alamlehte „Teadlik taimekaitse“. Selle raames arendati välja põllumeestele suunatud säästva taimekaitse rubriik, kuhu on koondatud info integreeritud taimekaitse kohta, nõuded taimekaitsetöödele, soovitusel agronoomidelt jne. Lisaks teadlikkuse tõstmiseks töötati välja säästliku taimekaitse infograafikad.

Põllumajandusamet rahaldas koja eriloa taotlused taimekaitsevahendite Mospilan 20 SG, Proteus OD ja Salsa piiratud ja kontrollitud kasutuseks.

KESKKONNA VALDKOND

EPKK kuulub **Keskkonnaameti kliendinõukotta**. 2021. aastal toimus 1 kliendinõukoja koosolek. Kohtumistel tutvustati Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektiooni ühendamise loomise tulemusena uut kliendinõukodade lähenemist.

EPKK on **keskkonnavaldkonna arengukava 2030** juhtkomisjoni liige ning esindatud erinevates töörühmades – kliimapoliitika, looduse mitmekesisuse kaitse tagamine, maatoimingute korraldamine, ilmainfo tagamine. 2021. aastal toimusid esimesed töörühmade koosolekud ning kaks KEVAde juhtkomisjoni kohtumist 08.10 ja 15.12.

EPKK esindaja on osalenud Keskkonnaministeeriumi projekti **keskkonnakaitse 3.0** koosloome töötubades. 2021. aastal toimus kaks kohtumist 08.09 ja 03.11. EPKK on esindatud ka **Keskkonnaameti eluslooduse ja keskkonna valdkonna kliendinõukodades**. Kliendinõukodade esimene ühine kohtumine toimus 10. novembril.

EPKK on esindatud Eesti Maaülikooli **Biomajanduse Arenduskeskuse nõukogus**, mille eesmärk on algatada ja arendada interdistsiplinaarset biomajanduse-alast teadus- ja arendustegevust. Nõukogu hindab EMÜ arengufondi projektiideesid biomajanduse edendamiseks, 2021. aastal esitati kokku 12 projektitaotlust.

EPKK on Keskkonnaministeeriumi koordineeritud **veekaitse töörühma** liige. 2021. aastal lõi koda töörühma liikmena aktiivselt kaasa nitraaditudliku ala tegevuskava 2021-2024 uuendamisel. Lisaks toimus 10. detsembril EPKK keskkonnatoimkonna ja veekaitse töörühma ühine koosolek.

EPKK on **Säästva arengu komisjoni** liige, mille ülesanne on jälgida ülemaailmsete säästva arengu eesmärkide elluviimist ning osaleda nende elluviimises. EPKK esindajad osalesid 01.06 ja 24.09 toimunud kohtumistel.

18. novembril osales EPKK OECD ringmajanduse teemalisel kohtumisel "Ringmajandus linnades ja regioonides", et panustada OECD poolt loodavasse raportisse, mis sisaldab Tallinna juhtumi analüüsi koos teekaarti soovitustega ringmajandusele üleminekuks ning rakenduskava.

EESTI TOIDU KVALITEET, MAINE JA TUNTUS

2.1. Eesti toidu hea maine ja tuntus koduturul

29. septembrist – 1. oktoobrini korraldas EPKK turuarendustoetuse abil Eesti toidutootjate osalemise Tallinna Toidumessil.

12.-13. oktoobril korraldatud EPA messil loodi toidutootjatele Eesti toidu ala, kus meie toidutootjad said messiküllastajatele oma tooteid tutvustada.

EPKK aitas kaasa Avatud Toidutööstuste nädala korraldamisele novembri esimesel nädalal. EPKK esindaja tegi avaüritusel sõnavõtu.

10. detsembril korraldas EPKK infopäeva, kuidas edukalt osaleda rahvusvahelisel messil.

2021. aasta sügisel korraldati koostöös leivatööstustega rukkileiva mainekampaania, mille raames valmis kampaanialehekülg, kolm reklaamiklippi Ott Sepaga peaosas ning tehti onlinereklaami. YouTube keskkonnas on leivakampaania klippe vaadatud kokku 177 000 korda. Leivakampaaniale järgnes sarnases võtmes taimekasvatust ja taimekaitse vajalikkust selgitav mainekampaania, mille raames valmisid samuti reklaamiklipid, kodulehekülg ja tehti onlinereklaami. YouTube keskkonnas on taimekasvatuskampaania klippe vaadatud kokku 148 000 korda. Aasta lõpetas liha ja loomakasvatust tutvustav mainekampaania reklaamiklippide ja onlinereklaamiga. YouTube keskkonnas on lihakampaania klippe vaadatud kokku 172 000 korda. Loomakasvatuse ja lihatoodete maine parendamiseks loodi müüte ümberlukkav faktipõhine veebileht lihafaktid.ee

Alustati koostööd Euroopa loomakasvatusega seotud organisatsioonide koondava grupiga European Livestock Voice, kellega koostöös avaldatakse artikleid, mille eesmärk on suurendada Euroopa ja Eesti tarbija teadmisi lihatootmisest.

2.2. Põllumajandus- ja toidusektori ettevõtete hea maine ja tuntus koduturul

24.-25. juulil toimus seitsmes üle-eestiline **avatud talude päev**. EPKK andis aktiivse panuse Avatud talude päeva õnnestumisse. Avatud toidutööstuste nädal toimus 2021. aastal virtuaalselt.

EPKK ja Maalehe konkurss **Aasta Põllumees** toimus 21. korda. Aasta Põllumeheks valiti Andres Vaan. Riigikogus toimunud konverentsil andis Aasta Põllumehe auhinna võitjale üle president Arnold Rüütel.

EPKK toetas 2021. aastal Eesti Maaülikooli üliõpilaste äriideede konkurssi „Tärvav idu“.

EPKK aumärgiga „EestiMAA Heaks“ tunnustati koja pikaajalisi töötajaid Anne Võhandut ja Ene Kärnerit. EPKK esindaja osales parima taimekasvataja konkursi žürii töös. Parimaks taimekasvatajaks valiti Lauri Kasvand. Seoses koroonapiirangutega 2021. aastal traditsioonilist lõikuspidu ei toimunud.

EPKK hakkas alates 4. maist 2021 koostama ja saatma regulaarset põllumajandus- ja toidutootjate uudiskirja, mida saadeti ajakirjanikele ja poliitikutele. Uudiskiri on ilmunud võimalusel igal nädalal. 2021. aastal ilmus kokku 22 uudiskirja, mis kajastasid sektori aktuaalseid teemasid.

7. septembril korraldas koda liikmesettevõttes Kuivajõe Farmer OÜ piimateemalise pressikonverentsi, millel esinesid piimatööstuste ja põllumeeste esindajad.

2.3. Kvaliteedi- ja päritolumärgiste arendamine

Pääsukesemärgi hindamine toimus 12. juulil TTÜ Loodusteaduste majas. Koostöös prof Raivo Voki ja Kristel Venega viidi läbi kvaliteedi hindamine ning sensoorne analüüs ning osalejaid koolitati teemal "Toidu lõhna ja maitse taju ning sõltuvus teistest meeltest". Hindamisel said positiivse hinnangu ja Pääsukesemärgi kandmise õiguse 10 Eesti toiduettevõtte 29 toodet. 2021. aasta lõpus kandis Pääsukesemärki 69 ettevõtte 308 toodet.

16. detsembril korraldas EPKK infopäeva ja arutelu geograafilise tähise taotlemise kohta Eesti rukkileivale. Eesmärk on geografiline tähis taotleda 2025. aastaks, kui kuulutatakse välja ÜRO rahvusvaheline rukkiaasta.

2.4. Toiduainete kvaliteedi tõstmine

EPKK nõukogu liikmed Anu Hellenurme ja Jaanus Murakas osalesid AS Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli nõukogu töös.

Alustati tegevusi piima- ja lihasektoris kvaliteedikava väljatöötamiseks. Teadmussiirde programmi raames suunati mitmeid infopäevi kvaliteedi tõstmisele: 7.05 - Kõrgemad kvaliteedi ja ohutuse standardid liha tootmisel, 03.06 - Kõrgemad kvaliteedi ja ohutuse standardid piima tootmisel; 22.09 - Sissejuhatus lihasektori kvaliteedikava väljatöötamise, lisaks käsitleti kvaliteedi teemasid 3.11 toimunud Lamba- ja kitsekasvatavate konverentsil ja 2.11 toimunud Lihafoorumil.

EKSPORDIVÕIME KASVATAMINE

3.1. Messidel osalemise korraldamine

Koja korraldusel osalesid 13 Eesti ettevõtjat oktoobris Euroopa suurimal toidumessil Anuga ja 4 ettevõtjat septembris Riia toidumessil. Koda korraldas Tallinna Toidumessil ettevõtete ühisstendi. 16. detsembril korraldati ettevõtjatele infopäev, kuidas edukalt osaleda toiduvaldkonna messil.

3.2. Eesti toidu maine ja tuntuse parandamine eksporditurgudel

5. oktoobril toimus Tallinnas Proto Avastustehases Välisministeeriumi majandusametnike konverentsi raames kontaktüritus. Töötleva tööstuse grupi liikmetele saadeti ka kutse kohtumisel osalemiseks, kuid pigem oleks olnud see ajaliselt koormav. Üritus kujuneski rohkem kontaktide loomiseks organisatsiooni esindajate ning välismaal resideeruvate ametnike vahel. Koja laua juurest astusid läbi Hiinas, Jaapanis, Gruusias, Ungaris, Norras, Iisraelis, Kasahstanis, UK-s, Prantsusmaal, Lätis, Leedus, Portugalis ning Aasia regioonis tegutsevad majandusdiplomaadid. Hiina esindajale öeldi edasi, et Eesti on jätkuvalt huvitatud turu avamisest piimatoodete, loomsete kõrvalsaaduste ja teravilja ekspordile olenemata võimalikest riskidest Hiina turguga. Kasahstan on huvitatud Eesti digilahendustest põllumajanduses ja toidutootmises. Prantsuse esindajaga räägiti ka SIALi toetavate ürituste korraldamisest järgmisel aastal. Kõik saatkondade esindajad töid välja, et saatkonnad on valmis andma kasutusse oma ruume ettevõtjatele nt B2B ürituste korraldamiseks.

Koostöös Toiduliidu ja Eesti Kaubandus-Tööstuskajaga osaleti Maaeluministeeriumi hankes Eesti toidu tutvustamiseks Dubai EXPO ja Gulfodi raames. Tegevused viidi ellu 2022.a veebruaris.

Sügisel tegeleti messil Grüne Woche 2022 osalemise ettevalmistamisega, aga koroonapandeemia tõttu messi toimumine siiski tühistati.

3.3. Ekspordivõimaluste arendamine

EPKK esindaja osales ekspordi soodustava projekti „**Ekspordivägi**“ avakoosolekul 16. juunil ja nõukogu koosolekul 9. novembril.

9. jaanuaril toimus Maaeluministeeriumi eestvedamisel **Dubai EXPO** teemaline infopäev, kus arutati võimalusi, mida Dubai EXPO pakub Eesti toidusektorile ning mida ettevõtjad, ministeeriumid, EAS ning EXPO 2020 Dubai Eesti esindus koos ära teha saavad, et aidata Eesti ettevõtjatel siseneda Araabia Ühendemiraatide ning ka teistele Lähis-Ida turgudele. 27. mail toimus toiduainetööstuste ekspordi teemaline arutelu EAS-ga, kohtumise

peamiseks teemaks olid välismesside korraldus ja visiidsi. EAS-i peamiseks sihtturgudeks AÜE ja Hiina. EAS tutvustas mõlemal üritusel mh ka EASi AÜE esindaja tegevusi, kes organiseeris juulis AEÜ esindajad Eestisse. Visiidi käigus korraldati töötuba ja külastati põllumajanduse ja toidutootmise ettevõtteid. Sarnane visiit on planeeritud jätkuüritusena toimuma ka 2022.a mais.

Tõuloomade ekspordi arendamiseks viidi lõpuni kolmeaastane **BreedExpo** projekt koostöös Läti ja Soome partneritega, mille eesmärgiks on tõuloomade ekspordi edendamine Gruusia, Kasahstani ja Ukraina suunal. Projekti raames külastasid 2021. aasta sügisel Kasahstani ja Gruusia loomakasvatajad Eesti loomakasvatustevõtteid ning Eesti loomakasvatajate esindajad külastasid Gruusiat ja Kasahstani. Samuti toimusid vastastikused külastused Läti ja Soomega ning mitmeid seminare tõuloomade ekspordi soodustamiseks.

26. veebruaril korraldas Euroopa Komisjon turule juurdepääsu teemalise seminari. Euroopa Komisjon on välja töötanud uue veebikeskkonna **Access2Markets**, milles leidub olulist infot Euroopa Liidu ja kolmandate riikide, sh UK kaubavahetuse kohta. Teavet kuvatakse nii ekspordi kui impordi nõuete ja tingimuste kohta ning seda nii nende kolmandate riikide kohta, kellega on Euroopa Liit sõlminud vabakaubanduslepingud, kui ka nendega kellega leping on läbirääkimisel ning ka nendega kellega protsessi pole alustatudki.

Maaeluministeeriumiga peeti läbirääkimisi toiduainete ekspordi soodustava kodulehe tasteestonia.ee loomiseks.

ETTEVÕTJATE KONKURENTSIVÕIME JA TEKKIVA LISANDVÄÄRTUSE KASVATAMINE

4.1. Arendusprojektid

2021. aasta kevadeni jätkati kohaliku toidu turundust soodustava projekti **Baltic Sea Food** elluviimist, mille käigus toimusid koolitused ja arendati kohaliku toidu turustamise ärimudelit. Valmis kohalike toidu- ja joogitootjate andmebaas, mille eesmärk on koondada kokku info kohaliku toidu ja joogi tootjatest ning talupoodidest üle Eesti.

2021. aasta lõpuni jätkati projekti **BalticBiomass4Value** elluviimist, mille eesmärgiks paremini ära kasutada bioloogilistel ressurssidel põhinevate väärtusahelate potentsiaali. Koostöös Maaülikooliga tegeleti biomajanduse potentsiaalsete ärimudelite väljatöötamisega. Sügisel toimus EPA2021 raames biogaasi teemaline töötuba.

Jätkati LIFE veekaitseprojekti **CleanEST** tegevuste elluviimist. Projekti eesmärk on Ida- ja Lääne-Virumaa veekogumite seisundi parandamine, sh Ida-Eesti veemajanduskavas ja meetmeprogrammides Viru alamvesikonnale ette nähtud meetmete rakendamine ning uue veemajanduskava koostamise toetamine perioodiks 2020–2027.

EPKK osales mesindusega seotud projekti **PoshBee** elluviimises.

EPKK tegi ettevalmistusi, et taotleda Kesk-Läänemere Interreg programmist toetust projektile, mis käsitleb keskkonnasõbraliku silotootmise tehnoloogiaid (sh kasutatud silokile käitlemise võimalused), mis on ette nähtud ühe NTA tegevuskava meetmena.

EPKK arendusnõunik kaardistas liikmete teadus-arendustegevuste vajadusi, teavitas liikmeid koostöövõimalustest ülikoolidega. Koostöös Toiduliiduga koordineeriti ettevõtete arenguvajaduste kaardistuse küsimusi. Koja kodulehel täiendati infot teaduskoostöö võimaluste tutvustamiseks.

Osaleti 28.10 projekti SustainIT avakoosolekul (loomade heaolu ja tervise IKT), mille eestvedajateks on Maaülikool ja Eesti Piimaklaster. Projektis püütakse kaardistada ja välja töötada andmete vahetamine ja kasutamine.

4.2. Teadmiste ja oskuste arendamine

EPKK korraldas 2021. aastal kokku 60 valdkonna ettevõtetele olulist seminari – nende hulgas traditsioonilised foorumid ja konverentsid ning hulgaliselt kasulikke infopäevi. Tänu koja rahvusvahelisele koostöövõrgustikule esinesid konverentsidel ja infopäevadel mitmed tunnustatud eksperdid erinevatest ELi liikmesriikidest.

Kolmandat korda toimus vaatamata COVID-19 piirangutele 13.-14. oktoobrini **Eesti Põllumajanduse Aastanäitus EPA2021**, mis tõi Tartusse paar tuhat põllumajandussektori esindajat. Näitus toimus Eesti Rahva Muuseumis. Kahe päeva jooksul tutvustati põllumajanduse trende ja innovaatilisi tehnoloogiaid. Messi ametlikul avamisel osales maaeluminister Urmas Kruuse. Aastanäituse oluliseks osaks oli seminariprogramm. Suurematest sündmustest toimusid EPA2021 raames Aianduse visioonikonverents (korraldas Aiandusliit),

konverents Maheturg 2021, Lihaveisekasvatuse aastakonverents, Metsandusfoorum ja BreedExpo lõpukonverents.

2021. aasta märtsis toimus esmakordselt **EPKK Keskkonnafoorum**, kus analüüsiti Eesti põllumajandussektori väljavaateid muutuvate keskkonnapoliitikate tingimustes. Foorumil käsitleti teemasid, mis on seotud Eesti põllumajanduse keskkonnavalase ja majandusliku jätkusuutlikkusega. Foorumil osales kokku 323 kuulajat ning osalejate aktiivsus küsimuste esitamisel ainult kinnitab põllumajanduse keskkonnapoliitikate teemade päevakajalisust.

Esimest korda toimus **EPKK Metsandusfoorum** "Kuidas sektor suudab saavutada kokkulepitud kliima- ja keskkonnaeesmärgid?". Foorum toimus 14. oktoobril Tartus ERMis. Foorumil said sõna ettevõtjad ja oma ala tippspetsialistid Keskkonnaministeeriumist, Keskkonnaagentuurist, Eesti Maaülikoolist, Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidus Riigikogust, Keskühistust Eramets.

Teadmusiirde ja teavituse programmi raames ning lisaks EPA messi ajal korraldatud konverentsidele toimusid ka „Aiandusfoorum 2021: Edu läbi efektiivse turunduse ja turustuse“, Teraviljafoorum, konverents "Aasta Põllumees 2021: Eesti põllumajanduse suured eesmärgid" ja infopäev "Kuidas edukalt osaleda toiduvaldkonna messil?".

Loomakasvatuse teadmusiirde programmi raames toimusid Aretuskonverents, Lihafoorum ja Lamba- ja kitsekasvatavate konverents. Toimusid infopäevad: Loomakasvatust mõjutavad kliimapolitiika arengud (2 tk), Loomakasvatuse tehnoloogiad (ehitised, hoidlad, sõnnikumajandus, biogaasi tootmine) muutuvate keskkonnanõuete kontekstis, Sööda ohutus läbi ennetava tegevuse (2 tk). Kahel sõnniku käitlemise nõudeid tutvustaval infopäeval käsitlesime eraldi tahe- ja vedelsõnniku käitlemise nõudeid ning 3. infopäevale olid oodatud kõik loomakasvatavad. Toimus ka infopäev „Ohustatud tõud ja loomageneetiliste ressursside säilitamine - Eesti maatõugu veis“

Välislektoriga infopäevad toimusid teemadel: Piima töötlemine väikemeiereides; Põllumajandusloomade aretus – eraldi lihavesikasvatavatele, piimavesikasvatavatele ja seakasvatavatele; Uuemad arengud piimakarja söötmisel - tänase päeva väljakutsed: tootmise kulud ja tasuvus ning „Ohustatud tõud ja loomageneetiliste ressursside säilitamine - Eesti hobune, Eesti raskeveohobune, Tori hobune“.

Koostöös EMÜ teadlastega ilmus 7 peatükist koosnev elektrooniline käsiraamat „Hea tava juhend ohutu sööda tootmise kohta“ ja koostöös Eesti Tõuloomakasvatuse Liiduga ajakirja „Tõuloomakasvatus“ 4 numbrit. EPKK koordineeris novembris lõppenud programmi juhtpartnerina.

Toiduohutuse teadmusiirde programmi (lõppes 30.06.2021) raames toimus veebikonverents „Toiduohutuse kommunikatsioon“ (osavõtjaid 253) ja infopäevad teemadel: Toiduseaduse muutmise seaduse rakendusaktid, Kõrgemad kvaliteedi ja ohutuse standardid toidu tootmisel (2 tk) ja Toidualase teabe esitamine. Teabematerjalidest koostasime ja ilmusid A4 trükisena „Piima ohutus ja kvaliteet“, „Toiduga kokkupuutuvad materjalid“. Valmisid ka lühivideod „Metsulukite käitlemine“ - 2 tk ja „Toiduhügieeni põhireeglid“ - 4 tk.

31. märtsil 2021 allkirjastasid PRIA peadirektor Jaan Kallas ja PMK direktor Pille Koorberg (kui konsortsiumi esindaja) programmi „**Teadmusiirde programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas**“ (lühendatult Ühend PIP) raamlepingu. Lepingut viib ellu 7 organisatsiooni konsortsium - Põllumajandusuuringute Keskus, Maaelu Edendamise Sihtasutus, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eesti Toiduainetööstuste Liit, Eesti Maaülikool, Eesti Taimekasvatuse Instituut ja Mahepõllumajanduse Koostöökoogu.

Programmis on eraldi 7 valdkonda – aiandus, loomakasvatus, mahemajandus, taimekasvatus, toit ja toiduohutus, ühistegevus ja ühine põllumajanduspoliitika. Koda on juhtpartneriks loomakasvatuse ja aianduse valdkonna tegevuste elluviimisel, kuid saab vajadusel korraldada sündmusi ka teiste valdkondade alt. Toidu ja toiduohutuse valdkonna raames toimus EPKK veebiseminar "Toidu raiskamise vähendamine – "kõlblik kuni" asemel "parim enne"". Loomakasvatuse ja aianduse valdkonna hanke tellimused 2022. aastaks kinnitati valdkondlike nõukogude poolt 2021. aasta lõpus ja tegevustega alustati 2022. aasta alguses.

4.3. Turuinfo ja teabelevi

EPKK andis välja elektroonilist infolehte "Põllumajandus-ja toidu-uudiseid Euroopast" ja osales ajakirja Põllumehe Teataja kolleegiumi töös. Igal tööpäeval saadeti liikmetele meediapeegel. Info edastamine toimus infolisti, kodulehekülje www.epkk.ee ja koja Facebooki lehtede kaudu (Toeta Põllumeest; Kodumaise eest väljas!; Tunnustatud Eesti Maitse; Piim – päeva pärl!). Kodulehele on loodud teaduskoostöö võimaluste tutvustamiseks eraldi rubriik. Igast nädalast saadeti liikmetele tegevusülevaade. Neli korda aastas ilmus turuinfo kvartaliväljaanne Teraviljaturg. Igal nädalal ilmusid turuinfo väljaanded Piimainfo, Teraviljainfo ja Lihainfo.

Tööpäeviti saadeti liikmetele Euronext teraviljabörsi infot. Tehti laialdast koostööd erinevate Eesti meediaväljaannetega.

KOOSTÖÖ JA ÜHISTEGEVUSE ARENDAMINE

5.1. Vertikaalse koostöö arendamine

Tööd jätkasid koja toimkonnad: piima-, liha-, mahe-, keskkonna- ja teraviljatoimkond. Toimkondadega tihedas koostöös toimusid EPKK erialafoorumid.

Lihatoimkond:

7. mai teemad: Kvaliteedikavade määruse rakenduslikest probleemidest ja koja soovitud uue määruse tekstile, tootjaorganisatsiooni tunnustamisest ning toetustest, kohaliku toodangu eelistamisest läbirääkimistel jaekaubandusega, lihaveiste ja piimalehmade statistikast.

28. juuli teemad: ülevaade muutmisel olevatest veterinaariavaldkonna õigusaktidest, ülevaade tootjaorganisatsiooni „Eesti liha“ arengutest, arutelu Lihafoorumi, Lihaveisekasvatuse aastakonverentsi ning Lamba- ja kitsekasvatajate aastakonverentsi korraldamise üle.

2. septembri teemad: Ülevaade sealihaturu olukorra kirjast ja kohtumisest ministriga, ülevaade ÜPP Strateegiakava hetkeseisust, ülevaade „Eesti liha“ koolitustest, arutelu Lihafoorumi, Lihaveisekasvatuse aastakonverentsi ning Lamba- ja kitsekasvatajate aastakonverentsi korraldamise üle.

Piimatoimkond:

15. jaanuari teemad: fookuses olid turuarendustoetuse tegevused ja promomeede ehk millised on võimalused piima tarbimise propageerimiseks riiklike ja EL-i vahenditega. Arutati, millised võiksid olla EL-s kaitstud geograafilised tähised ja traditsioonilised nimetused Eesti piimatoodetele. Vaadati üle 2021.a olulisemad sündmused ja Piimafoorumi teemad. Tutvustati suurandmete projekti ja anti ülevaade piima kvaliteedikava hetkeseisust. Piimandusmuuseum andis ülevaate piimanduse ajaloo kogumisest alates 90nendatest ning kutsus tööstuseid üles jagama selles ajast pärinevaid materjale. Piima kuivaine olulisuse tõstatamiseks tehti ettepanek EPJ-le kajastada farmide topp oma kodulehel.

3. juuni teemad: piimatoimkonna kohtumisele eelnes infopäev „Kõrgemad kvaliteedistandardid piima toomises“, mis tugines kvaliteedikavade süsteemidel. Tutvustati EL-i ja riigisiseseid kvaliteedikavade võimalusi, nende rakendamist ja vajalikkust. Toimkonna kohtumisel räägiti piimaturu toimimisest ja hinnastamisest ning anti ülevaade ÜPP strateegiakava meetmetest (piimalehma seotud toetused, investeeringud jmt) ning muudest teemadest.

14. juuli teemad: Piimandusmuuseumi korraldatava 15. piimapäeva raames läks toimkond muuseumile külla. Peaasjalikult keskenduti piimaturu kriitilisele olukorrale. Kohtumisel otsustati, et koda paneb kokku piima tootmise hetkeseisu faktid ning edastab need ministeeriumile, mille tulemusena eraldas valitsus piimakriisi leevendamiseks erakorralise toetuse. Kohtumisel tehti liikmete poolt ettepanek valmistada ette kiri Kaupmeeste Liidule, et pöörata tähelepanu piima ja piimatoodete müüginimetuste õigele kasutamisele.

17. septembri teemad: kohtumine keskendus piimaturuolukorra ülevaate järeltegevustele ning Arnold Kannike esitles uut kuivainepõhist hinnastamismudelit, mis handis hoo sisse asendama Eestis laialt kasutatav mahupõhine hinnamudel kvaliteeti väärtustavale kuivainepõhisele hinnale.

Aasta viimane piimatoimkonna kohtumine toimus külastusega teadusarenduskeskusesse BioCC, kus liikmetele anti ülevaade asutuse tegevusest ja tehti ringkäik teadusasutuse laborites. Toimkonna kohtumisel vaadati tagasi 2021.a tegevustele, lepidi kokku Piimafoorum 2022 aeg ja peateema, arutleti teemal EDA liikmelisuse rollist ning anti ülevaade ÜPP Strateegiakava hetkeseisust.

Teraviljatoimkond:

12. veebruaril koosolekul tutvustati Euroopa Komisjoni avalikku konsultatsiooni pestitsiidide säästva kasutamise direktiivi kohta. Koosoleku eesmärk oli saada esialgset tagasisidet EPKK seisukohtade koostamiseks.

4. märtsi kohtumisel oli fookuses Euroopa Komisjoni avalik konsultatsioon pestitsiidide säästva kasutamise direktiivi kohta, sh kinnitas toimkond koos täiendustega EPKK seisukohad direktiivi avaliku konsultatsiooni kohta.

21. juulil arutati ÜPP toetusmeetmeid, enim pöörati rõhku keskkonnameetmetele ja esimese samba otsetoetustele. Arutelus leiti, et kuna maa on teraviljakasvatajate peamine tootmisvahend, siis on oluline

arvestada toetusmeetmeid planeerides, et maa rendihind ei tõuseks kõrgeks, mistõttu tuleb ümberjaotava pindalatoetuse arvelt suurendada seotud toetuste ümbrikut.

10. novembril kohtusid teraviljatoimkond koos keskkonnatoimkonnaga, et arutada ÜPP strateegiakava hetkeseisu teemadel. Samuti käsitleti e-põlluraamatu teemat, hanede heidutusjahti jt. Tartu Ülikooli molekulaarse taimebioloogia professor Hannes Kollist tutvustas põuakindlate sortide arenduse valdkonna käimasolevat teadustööd, mille peamine eesmärk on muuta taimed kliimatingimuste suhtes vastupidavamaks.

7. detsembril toimus Teraviljafoorum, mille läbivaks teemaks oli see, kuidas sektor saab hakkama rohepöörde eesmärkide teostamisel. Päeva vedas toimkonna juht Jaak Läänemets, sisu osas andsid oma panuse mitmed liikmed.

Mahetoimkond:

29. aprilli teemad: ÜPP uus eelarveperiood, maheväljavaated ÜPP Strateegiakavas, Mahekohustus uuel perioodil tootjale, kutsutud MeM ametnikud Marko Gorban, Katrin Rannik, Sigmar Suu, Marika Ruberg; EL-i uus mahetootmise arendamise tegevuskava (2021-2027); Mahe nõuded riigihangetes; Põllumajandus- ja Toiduameti maheosakond; Maheda väärindamisest Eestis ning turud; Muutmisele tulevad olulisemad õigusaktid. Toimkond andis sisendit EPKK seisukoha kujundamiseks.

26. novembri teemad: mahepõllumajandusliku tootmise arendamise tegevuskava, kutsutud MeM ametnikud Külliki Holtsmann, Marika Ruberg; Mahetoitlustus lasteaedades ja koolides ning ÜPP strateegiakava arengud. Kuigi ÜPP eelarve suureneb, napib vahendeid mahepõllumajandusele.

Lisaks panustasid mahetoimkonna liikmed 14. oktoobril toimunud konverentsi „Maheturg 2021: mahetooraine väärindamise võimalused ja kitsaskohad“ korraldamisse teemade ja esinejate leidmisel.

Keskkonnatoimkond:

21. aprilli teemad: Ammoniaagi heitmete ülevaade, kutsutud ametnikud Elo Mandel (KAUR) ja Marina Kiisler (KeM) ning ÜPP strateegiakava keskkonnameetmed ülevaade hetkeseisust, kutsutud MeM ametnikud Katrin Rannik, Veronika Vallner-Kranich, Siim Suure, Reno Paju, Merje Põlma, Kadri Kask, Sandra Salom, Sille Teiter.

10. november ühine koosolek EPKK teraviljatoimkonnaga: ÜPP strateegiakava arengud, tingimuslikkus ja keskkonnameetmed; e-Põlluraamat; Infot teadusest: põuakindlate sortide aretus ja portatiivne fotosünteesi mõõtja, kutsutud teadlane Tartu Ülikooli molekulaarse taimebioloogia professor Hannes Kollist; Haned; projekt Keskkonnakaitseluba 3.0; taimekaitse ja mesindus ning keskkonnavaldkonna arengukava (KEVAD).

10. detsember ühine koosolek Keskkonnaministeeriumi veekaitse töörühmaga: Euroopa Komisjoni tagasiside nitraadidirektiivi rakendamisest 2016-2019, Ann Riisenberg (KeM); HELCOM uuendatud tegevuskava, konventsiooni põllumajandusliku muutmine, Ann Riisenberg (KeM); NTA tegevuskava meetmete rakendamisest, Ann Riisenberg (KeM); Mullasensorid toitainete liikumise analüüsiks, kutsutud Paul-Tech OÜ esindaja Teet Liiv; ELi uus mullastrateegiasse, kutsutud MeM ametnik Eike Lepmets ning SAIO (põllumajanduskeskkonnastatistika) raammääruse eelnõu tutvustus, kutsutud Statistikaameti ametnikud Eve Valdvee ja Kaia Oras.

Lisaks panustasid keskkonnatoimkonna liikmed 2. märtsil esmakordselt toimunud Keskkonnafoorumi korraldamisse teemade ja esinejate leidmisel.

5.2. Horisontaalse koostöö arendamine

Toimusid koja gruppide koosolekud: põllumajanduse, töötleva tööstuse, maamajanduse ja metsanduse grupid.

Põllumajanduse grupp:

05. aprilli teemad: Arutelu järgmise aasta riigieelarve ja järgmise nelja aasta riigieelarve strateegia üle; EPKK sisend PRIA arengukavasse; Meede 4.1 Hindamiskriteeriumid; Toidutootjate eelisjärjekorras vaktsineerimine Covid-viiruse vastu.

28. aprilli teemad: Ülevaate uue ÜPP toetuste jaotumisest; Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu arutelu.

6. juuli teemad: ÜPP 2023-2027 strateegiakava; Kokkuvõtte haneliste heidutusjahist ja plaanid edasiseks; Kokkuvõtte juunis tehtud külastustest liikmete juurde - külastasime nelja maakonnaliidu aastakoosolekuid (Ida-Virumaa – 08.06.2021, Valgamaa – 10.06.2021, Saaremaa – 28.06.2021, Põlvamaa – 29.06.2021) ning algasime Pärnumaa Põllumajandustootjate ümarlaua.

4. augusti teemad: ÜPP strateegiakava 2021-2027 ettevalmistava juhtkomisjoni 10. augusti istungil arutusele minevad sekkumislehed; Ülevaade juulis toimunud koja toimkondade tööst – piimatoimkonna, lihatoimkonna, teraviljatoimkonna koosolekute kokkuvõte; Koja ettepanekud mahepõllumajandusliku tootmise arendamise tegevuskavale; Seakatku puhang Pihlaka farmis; Avatud talude külastused; Vireeni külastus. Ühiselt tutvuti Eesti Tõuloomakasvatuse tegemistega (Keava pullijaama külastus).

17. septembri teemad: Sertifitseeritud seemne tootmise korraldus; Seemneturu toimise põhimõtted, sordid, sortide esindamine; OTS-seemne kasutamisega seotud aspektid; Võimalikud koostöö momendid EPKK ja Seemneliidu vahel; Piimanduse pressiuuring Kuivajõe Farmer OÜs; Kohtumine Keskkonnaameti ja Ornitolooide ühingu sügise hanejahil teemadel; Pärnumaa põllumajandustootjate ümarlaud; EPA messi korraldus.

25. oktoobri teemad: EPA2021 kokkuvõte; MAK-i planeeritavad muudatused; koja toimkondade töökorraldus; tõuloomakasvatate reis Kasahstani (lihavede kasvatuse teemad – nuumafarmid, tõuaretus jm).

23. novembri teemad: ÜPP strateegiakava vastvalminud tervikteksti tutvustus; Eesti Lihavede kasvatate Seltsi ja Eesti Lamba- ja kitsekasvatate Liidu pöördumised seoses kriisiabi teemal; EPKK esindajate tagasiside kohtumisest maaeluministriga; Toimkondade liikmete muutmine.

14. detsembri teemad: kohtumine Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli direktori Arnold Pastakuga; kooli õppe ja tootmishoonete külastus.

Töötleva tööstuse grupp:

8. jaanuari kohtumisel olid päevakorras koja tegevuskava 2021. aastaks; turuarendustoetus, sh messid ja kampaaniad; anti ülevaade taaskäivitusfondi olemusest ja prioriteetsetest tegevustes. Tutvustati suurandmete projekti, PTA struktuuri, EL-i promomedeet ning medet, mille raames saavad ettevõtjad palgata ettevõtetesse arendusjuhid. Olulisena töid liikmed välja, et lähitulevikus on nende jaoks olulisemateks teemadeks kõik mis puudutab keskkonda ja pakendeid.

17. juuni kohtumisel anti ülevaade töötervishoiu ja tööohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsusest, taastekava ja ÜPP Strateegikava hetkeseisust ning ühekordse plasti direktiivist. Direktiivi sätted võetakse üle jäätme-, pakendi- ja tubakaseadusesse ning seisukoha kujundamisel tehti koostööd Toiduliiduga. Kohtumisel vaadati üle grupi liikmete kuulumine toimkondadesse.

8. oktoobril anti ülevaade õigusloomest ja keskenduti ebaausate kauplemistavade tõkestamise seadus ja jäätme-, pakendi- ja tubakaseaduse muutmise eelnõule. Ekspordi teemadest kajastati EPKK kohtumist välisministeeriumi majandusametnikuga ning hetkeseisust turuarendustoetuse ja 2022.a messidest. Taaskord oli teemaks ÜPP Strateegiakava, mille fookuses olid toidutööstustele pakutavad investeeringud. Päevakorral olid veel lubatud hõlve toidu märgistamisel; sündmused 2021. aasta II poolaastal; ettevalmistus PTA kohtumiseks 18.11; toiduohutuse ja kvaliteedi teemad ühendPiPi, EPKK teadusnõukoja kohtumine; (toidu)laborite konsolideerimine.

10. detsembri kohtumisel olid teemadeks: messid 2022. aastal; ülevaade PTA kliendikoja kohtumisest 18.11; ÜPP strateegiakava hetkeseis; arutelu toidutööstuste olukorra kohta; ülevaade EPKK teadusnõukoja kohtumisest; eetilise toidu hind; ühishangete süsteem; AMRi tööühm; EDA kuuluvus; keskkonnatasude seaduse ja pakendiseaduse muutmise seaduse eelnõu; toiduohutuse konverents 2022. aastal; EPKK nõukogu valimised.

Maamajanduse grupp:

26. veebruaril tutvustati EPA2021 korraldust ning anti ülevaade koja teistest suursündmustest, EPA seminaride programmist ja liikmetelt tuli ettepanek, et EPA finantsseminari fookuses võiks olla rohelepe. Lisaks tutvustati liikmetele muudatusi koja töökorralduses ja koja strateegiat ning anti ülevaade suurandmete projektist.

4. novembri kohtumisel võeti kokku EPA2021 ning liikmete poolt tehti rida ettepanekuid EPA2022 korraldamisele. Õigusaktide ülevaatel keskenduti süsinikuga seotud algetustel ning peaaesjalikult oli fookuses EL-i metsandusstrateegia. Päevakorras oli ka ÜPP Strateegiakava arutelu. MMGi liikmed toetasid ÜPP strateegiakava teemade puhul riigipoolset suuremat kaasrahastust II samba eelarvestamisel, ümberjaotatavad ülemäärade piirmäärade tõstmist ning investeeringute eelarve suurendamist.

5.3. Ühistegevuse arendamine

EPKK osales Maaülikooli poolt juhitava Ühistegevuse teadmussiirde pikaajalise programmi elluviimises. EPKK ja Maaülikool korraldasid 28. oktoobril Tartus rahvusvahelise ühistegevuse konverentsi, mille teemaks oli ühistegevuse roll kestlikkuse tagamisel.

Koda jätkas tegevustega, et tugevdada tulevikus Eesti põllumajandustootjate turupositsiooni ja konkurentsivõimet. Koda korraldas 3 infopäeva ning koostöös Maaülikooliga korraldati 2 koolitust kvaliteedikavade väljatöötamise kohta. Kvaliteedikavadest ning tootjaorganisatsioonist Eesti Liha räägiti lisaks ka Lihafoorumil ning lamba- ja kitsekasvatajate konverentsil.

Alustati kvaliteedikava väljatöötamist sealihasektoris ning ettevalmistusi tootjaorganisatsiooni loomiseks.

5.4. Organisatsiooni arendamine ja juhtimine

2021. aasta alguse seisuga oli kojal 114 liiget, aasta jooksul võeti vastu 9 uut liiget ja lahkus 6 liiget (nendest 2 tegevuse lõpetamise tõttu). **2021. aasta lõpuks oli liikmete arv suurenenud 117 liikmeni.** EPKK üldkoosolek toimus 15. juunil Türil. Kiideti heaks 2020. aasta majandusaasta aruanne, võeti teadmiseks audiitori arvamus, juhatus andis liikmetele ülevaate EPKK 2021. a. tegevuskavast ja eelarvest.

Viidi lõpuni EPKK strateegia uuendamine, mille raames sõnastati koja missioon, visioon, eesmärgid, tegevused, väärtused. Strateegia kiideti heaks 18. märtsi nõukogu koosolekul.

2021. aastal toimus 5 EPKK nõukogu istungit ja 11 nõukogu e-koosolekut:

18. jaanuari e-koosolek: EPKK liikmeks võeti Kaisma OÜ.

20. jaanuar Zoomis: seoses juhatuse liikme Vahur Tõnissoo surmaga arutati koja juhtimisstruktuuri muudatusi (jätkatakse kahe liikmelise juhatusega), anti ülevaade koja ettepanekutest uue valitsuse koalitsioonilepingusse, nõukogu esimees andis ülevaate praegusest liikmelisuse süsteemist ning kirjeldas sellega seotud probleeme (liikmehaldus, liikmete kaasamine, piletitä reisijad, ebakindel riigi toetus ja kulude kasv, uute liikmete värbamine, maakonnaorganisatsioonide erinev võimekus). Juhatus andis ülevaate Maaelu Arengukava 2014-2020 muudatustest seoses arengukava rakendamise 2021. ja 2022. aastal.

25. jaanuari e-koosolek: EPKK liikmeks võeti Growing Crops OÜ.

18. märts: Nõukogu kinnitas EPKK uue strateegia, arutati koja liikmelisuse struktuuri ja liikmeskonna laiendamise tegevuskava, anti ülevaade isikkoosseisu muudatustest, juhatus andis ülevaate kohtumistest maaeluminister Urmas Kruuse ja Keskerakonna esimehe Jüri Ratasega (eelisvaksineerimine, ebaausate kauplemistavade seadus, MES 2 miljonit eurot COVID laen, erimärgistatud kütuse register, maamaks, suurandmed, välistööjõud, toidueksportmetsanduse piirangud, haneliste heidutus), arutati toidutootjate eelisvaksineerimise võimalusi ning veterinaarravimite kasutamise andmebaasi loomist.

23. märtsi e-koosolek: EPKK liikmeks võeti Võnnu Organic OÜ.

7. aprilli e-koosolek: EPKK liikmeks võeti Linas Agro OÜ.

29. aprilli e-koosolek: EPKK liikmeks võeti M&R Muhe OÜ, kes pisut hiljem astus liikmeskonnast taas välja seoses liikmemaksukohustusega.

25. mai: Maaeluministeeriumi halduse asekancler Alo Aasmaa andis ülevaate suurematest käimasolevatest Maaeluministeeriumi IT-süsteemide uuendustest, nõukogu otsustas esitada 2020 majandusaasta aruande üldkoosolekule kinnitamiseks, juhatus andis ülevaate tegevusest ja arutati kommunikatsiooniga seonduvat, arutati liikmelisuse struktuuri, anti ülevaade TO Eesti Liha arengutest.

26. mai e-koosolek: EPKK liikmeks võeti Agri Partner OÜ.

2. juuni e-koosolek: Nõukogu kinnitas EPKK üldkoosoleku päevakorra.

22. juuni e-koosolek: EPKK liikmeks võeti Paul-Tech OÜ.

18. augusti e-koosolek: EPKK liikmeks võeti Esthler OÜ.

23. augusti e-koosolek: EPKK nõukogu otsustas tunnustada Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja 25. juubeli puhul Jakobsoni aumärgiga Anne Võhandut ja Ene Känerit.

9. september: Toimkondade ja gruppide esimehed ja koordinaatorid andsid ülevaate toimkondade ja gruppide tegemistest, juhatus andis tegevusülevaate, arutati ÜPP strateegiakava peamisi murekohti, ELi kliimapaketti „Eesmärk 55“, Maaeluministeeriumi valdkonnajuht Indrek Grusdam tegi ülevaate AS EPJ riigi enamusosaluse müügi kavatsusest.

20. septembri e-koosolek: EPKK liikmeks võeti Lõpe Agro OÜ.

8. detsember: nõukogu esimees tegi ülevaate 2021. aasta olulisematest teemadest (EPKK strateegia uuendamine, juhatuse ümber struktureerimine, büroo reform, EPKK25, EPA2021, PR koostöö, maakonnaorganisatsioonide toimkonna käivitamine ja liikmelisus, ÜPP protsess, TO Eesti Liha käivitamine), arutati 2022. aasta olulisemaid teemasid (rohepööre, põllumajandussektori maine, 2023. aasta Riigikogu valimiste programm, ahelapõhine koostöö, uute liikmete värbamine, kliimapolitika, jaekaubanduse temaatika jt), arutati 2022. aasta tegevuskava ja eelarvet, ÜPP strateegiakava hetkeseisu, juhatus andis tegevusülevaate, nõukogu toetas kliimaseaduse algatust, liikmelisuse teemat, anti ülevaade liikmehaldustarkvara arendamisest, kinnitati nõukogu 2022. aasta esialgne tööplaan.

Kojal täitus 2021. aasta suvel 25. aastat koja loomisest. Kojas tegevuses on läbi veerandsajandi olnud tähtsaim põllumajanduse, toidutootmise ja maaelu hea käekäigu eest seismine. Samuti on koja üks strateegilisi tegevussuundi Eesti toidu kvaliteedi ja tuntuse tõstmine. Kojas liikmete arv on otse ja liikmesorganisatsioonide kaudu kerkinud juba üle 7000. Põllumajanduskoda on sellega Eesti suurim ja mõjukaim põllumajandus-, toidutööstuste, maa- ning metsamajanduse ettevõtjaid väärtusahela põhiselt ühendav katusorganisatsioon, mis osaleb aktiivselt põllu- ja maamajanduse jaoks soodsa ettevõtluskliima kujundamisel ning kaitseb liikmete huve nii Eestis kui ka Euroopa Liidus. Kojas juubelit tähistati 26. augustil Viljandis Ugala teatris. Aastapäevaks ilmus esinduslik raamat, mis võtab kokku koja tegevuse viimase veerandsajandi jooksul.

Kojas töötajate arendamiseks toimus 15.-16. septembrini töötajate väljasõit ja arenguseminar, millel arutati koja väärtuspakkumisega seonduvat. Koostöös välise konsultandiga töötati läbi koja väärtuspakkumine ja uuendati kodulehel materjali, miks tasub olla koja liige. Liikmeskonna aktiveerimiseks ja paremaks kaasamiseks osalesid koja juhatuse liikmed ja töötajad koja liikmesorganisatsioonide koosolekutel (Virumaa Põllumeeste Liit – 07.04.2021, Eesti Tõusigade Aretusühistu – 12.05.2021, Ida-Virumaa Taluliit – 08.06.2021, Valgamaa Põllumeeste Liit – 10.06.2021, Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu – 17.07.2021, Saaremaa Põllumeeste Liit – 28.06.2021, Põlvamaa Põllumeeste Liit – 29.06.2021, Eesti Lihaveisekasvatavate Selts – 02.07.2021, TÜ E-Piim 15.07.2021) ning algatasime Pärnumaa põllumajandustootjate ümarlaua (esimene toimus 03.09.2021). Põllumajandusvaldkonna juht külastas mitmeid piirkondlikke põllumeeste liite.

10. märtsil 2021 alustas kojas põllumajandusvaldkonna nõunikuna Kaisa Vahtmäe, 1. aprillil 2021 asus tööle põllumajanduse valdkonna juht Meelika Sander-Sõrmus, 14. juunil 2021 alustas tööd tarneahela nõunik Kaie Laaneväli-Vinokurov, 18. oktoobril 2021 keskkonna valdkonna projektijuht Mairit Veedla (lahkus töölt detsembris). Töölt lahkus pikaajaline kvaliteedijuht Evi Randpere ja surma tõttu lahkus juhatuse liige Vahur Tõnissoo.

MAAMAJANDUSVALDKONNA HARIDUSE JA TEADUSE EDENDAMINE

6.1. Koostöö koolide ja teadusasutustega

Jätkus koostöö koolide ja teadusasutustega. EPKK esindajad osalesid Eesti Maaülikooli Majandus- ja sotsiaalinstituudi nõukogu töös, Eesti Maaülikooli Joosep Tootsi Fondi nõukogu töös, Eesti Maaülikooli Biomajanduse arenduskeskuse töös, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli nõunike kogu töös, Järvamaa Kutsehariduskeskuse nõunike kogu töös, SA Eesti Piimandusmuuseumi nõukogu töös ja BioCC nõukogu töös.

EPKK asutas teadusnõukoja. Eesti põllumajandus- ja toidutootjad ning metsaomanikud vajavad roheleppes ja sellega seotud arvukate strateegiate elluviimiseks teaduse abi, mistõttu loodi 2021. aasta varasuvel teadlastega koostöö tõhustamiseks EPKK juurde teadusnõukoda, mille koosseisu kuuluvad Eesti Maaülikooli, Tartu Ülikooli ja Eesti Taimekasvatuse Instituudi teadlased. Eesmärgiks on tagada maamajanduse jaoks olulistest valdkondades vajalik kompetents ja uute väljakutsetega toimetulemiseks tugevdada põllumajanduse valdkonnas rakendusuuringute läbiviimist.

27. novembril osalesid koja liikmed kohtumisel Tartu Ülikooli esindajatega. TÜ poolt Erik Puura (arendusprorektor), Laura Tillo (ettevõtlussuhete spetsialist, ettevõtlus- ja innovatsioonikeskus), Ülle Jagomägi (ettevõtlussuhete juht, EIK), Heidi Raudsepp (partnersuhete spetsialist, EIK) eesmärgiks koostöö arendamine ning erinevates projektides partnerluses osalemine.

6.2. Kutsehariduse edendamine

EPKK jätkas põllumajandusvaldkonnas kutse andmist ja süsteemi arendamist. EPKK andis põllumajanduse valdkonnas 2021. aastal kutsetunnistuse 279 kutseeksami läbinud oskustöölisele või spetsialistile, mida on mõnevõrra vähem aasta varasemaga. 2020. aastal anti kutsetunnistus 327 spetsialistile ja oskustöötajale. Koostöös Järvamaa Kutsehariduskeskuse ja Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooliga viidi 2021. aastal läbi kokku 23 kutseeksamit. Kutse saajad jagunesid taime- ja loomakasvatuse, kalakasvatuse, loomaarsti

abilise ja hobuhooldaja erialade vahel. Kõige rohkem kutseid anti välja järgmistel erialadel: Taimekasvataja, tase 4 (77), Veisekasvataja, tase 4 (44) ja Taimekasvatustootja, tase 5 (41).

EPKK kodulehe rubriiki „Haridus ja tööturg“ on koondatud valdkonna uudiseid, põllumajandus,- aiandus- ja metsanduserialasid õpetavate kutseõppeasutuste ja kõrgkoolide ning neis õpetavate erialade tutvustusi ning vastuvõtuinfot, praktika- ja õpipoisiõppe infot ja mitmeid kasulikke viiteid.

EPKK esindajad osalesid haridust puudutavatel nõupidamistel, ümarlaudades, koosolekutel ja kogudes. EPKK esindajad osalesid Järvamaa KHK ja Olustvere TMK koolide nõuandvates nõukogudes, kus anti tagasisidet erinevate kooolitusvajaduste ja valdkonna tulevikusuundade kohta.

EPKK esindaja osales konsulentide kutsekomisjoni töös, Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu töös (Roomet Sõrmus valiti kutsenõukogu aseesimeheks).

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	999 766	1 102 572	2
Nõuded ja ettemaksed	418 280	104 072	3,4
Kokku käibevarad	1 418 046	1 206 644	
Põhivarad			
Finantsinvesteeringud	20 000	20 000	5
Nõuded ja ettemaksed	0	81 931	3
Kokku põhivarad	20 000	101 931	
Kokku varad	1 438 046	1 308 575	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	139 664	120 722	6
Kokku lühiajalised kohustised	139 664	120 722	
Pikaajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	0	75 700	6
Kokku pikaajalised kohustised	0	75 700	
Kokku kohustised	139 664	196 422	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	32 118	32 118	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	1 080 035	882 012	
Aruandeaasta tulem	186 229	198 023	
Kokku netovara	1 298 382	1 112 153	
Kokku kohustised ja netovara	1 438 046	1 308 575	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2021	2020	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	177 961	169 701	
Annetused ja toetused	925 359	655 325	7
Tulu ettevõtlusest	289 077	277 509	8
Muud tulud	0	86 222	
Kokku tulud	1 392 397	1 188 757	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-675 698	-433 647	9
Mitmesugused tegevuskulud	-49 367	-71 124	10
Tööjõukulud	-475 807	-484 643	11
Muud kulud	-5 506	-3 122	
Kokku kulud	-1 206 378	-992 536	
Põhitegevuse tulem	186 019	196 221	
Intressitulud	102	112	
Intressikulud	-216	0	
Muud finantstulud ja -kulud	324	1 690	
Aruandeaasta tulem	186 229	198 023	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2021	2020	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	186 019	196 221	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-232 278	18 341	3,4
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-56 757	7 008	6
Laekunud intressid	102	112	
Makstud intressid	-216	-471	
Laekunud dividendid	324	2 161	
Muud rahavood põhitegevusest	0	75 700	
Kokku rahavood põhitegevusest	-102 806	299 072	
Kokku rahavood	-102 806	299 072	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	1 102 572	803 500	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-102 806	299 072	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	999 766	1 102 572	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	Akumuleeritud tulem	
31.12.2019	32 118	882 012	914 130
Korrigeeritud saldo 31.12.2019	32 118	882 012	914 130
Aruandeaasta tulem		198 023	198 023
31.12.2020	32 118	1 080 035	1 112 153
Korrigeeritud saldo 31.12.2020	32 118	1 080 035	1 112 153
Aruandeaasta tulem		186 229	186 229
31.12.2021	32 118	1 266 264	1 298 382

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

MTÜ Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja (EPKK) raamatupidamise aastaaruanne 2021. aasta kohta on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga (EFS). Eesti finantsaruandluse standard tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestus- ja aruandluse põhimõtetele, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seaduses ning mida täiendavad EV Raamatupidamise toimkonna juhendid.

EPKK kasutab tulude ja kulude aruande koostamisel RTJ 14 "Mittetulundusühingud ja sihtasutused" lisas toodud tulude ja kulude aruande kirjete skeemi.

Raamatupidamise aruanne on koostatud eurodes.

2021. aasta raamatupidamise aruande põhiaruanded on bilanss, tulemiaruanne, rahavoogude aruanne, netovarade muutuste aruanne.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke.

Finantsinvesteeringud

Finantsinvesteeringud kajastatakse korrigeeritud seotusmaksumuse meetodil.

Nõuded ja ettemaksed

Ostjate tasumata summad kajastatakse bilansis korrigeeritud seotusmaksumuse meetodi kohaselt laekumise tõenäosusest lähtuvalt. Seejuures hinnatakse eraldi nõudeid iga konkreetse kliendi vastu eraldi, arvestades teadaolevat infot kliendi maksevõime kohta.

Finantskohustised

Finantskohustused (võlad hankijatele, viitvõlad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse arvele nende seotusmaksumuses, mis sisaldab kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud seotusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalised finantskohustused kajastatakse bilansis maksmisele kuulavas summas.

Tegevuse sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna siis, kui laekumine on praktiliselt kindel ja sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud. Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustisena. Vastavat kohustist kajastatakse bilansis lühi- või pikaajalisena olenevalt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine.

Tulud

Tulud kajastatakse kaupade müümise ja teenuste osutamise järel, kui omand on läinud üle müüjalt ostjale, tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt hinnata.

Seotud osapooled

Seotud osapooltena käsitletakse juhatuse ja nõukogu liikmeid, nende lähisugulasi ning pereliikmeid.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020
Sularaha kassas	1 530	1 531
Tähtajalised hoiused	150 000	50 000
Arvelduskontod	846 736	1 049 541
Arveldusdeposiidid	1 500	1 500
Kokku raha	999 766	1 102 572

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2021	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi	
		12 kuu jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	18 892	18 892	
Ostjatelt laekumata arved	18 892	18 892	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	29 979	29 979	
Muud nõuded	287 428	287 428	
Viitlaekumised	287 428	287 428	
Ettemaksed	81 981	81 981	
Tulevaste perioodide kulud	50	50	
Muud makstud ettemaksed	81 931	81 931	
Kokku nõuded ja ettemaksed	418 280	418 280	

	31.12.2020	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi	
		12 kuu jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	32 187	32 187	
Ostjatelt laekumata arved	32 187	32 187	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	7 908	7 908	
Muud nõuded	63 977	63 977	
Viitlaekumised	63 977	63 977	
Ettemaksed	81 931		81 931
Muud makstud ettemaksed	81 931		81 931
Kokku nõuded ja ettemaksed	186 003	104 072	81 931

Mess SIAL toimub 2022.aastal.
Ettemaksete tähtaeg kuni 12 kuud

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2021		31.12.2020	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks	12 129		1 218	221
Üksikisiku tulumaks		10 768		8 654
Erisoodustuse tulumaks		108	31	
Sotsiaalmaks		24 560		19 805
Kohustuslik kogumispension		826		765
Töötuskindlustusmaksed		866		651
Ettemaksukonto jääk	17 850		6 659	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	29 979	37 128	7 908	30 096

Lisa 5 Pikaajalised finantsinvesteeringud (eurodes)

		Kokku	
		Aktsiad ja osad	
31.12.2019	20 000		20 000
31.12.2020	20 000		20 000
		Kokku	
		Aktsiad ja osad	
31.12.2020	20 000		20 000
31.12.2021	20 000		20 000

Lisa 6 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2021	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	
Võlad tarnijatele	7 111	7 111		
Võlad töövõtjatele	28 917	28 917		
Maksuvõlad	37 128	37 128		4
Muud võlad	8	8		
Intressivõlad	8	8		
Saadud ettemaksed	66 500	66 500		
Tulevaste perioodide tulud	66 500	66 500		
Kokku võlad ja ettemaksed	139 664	139 664		

	31.12.2020	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	
Võlad tarnijatele	4 280	4 280		
Võlad töövõtjatele	22 406	22 406		
Maksuvõlad	30 096	30 096		
Saadud ettemaksed	139 640	63 940	75 700	
Tulevaste perioodide tulud	139 640	63 940	75 700	
Kokku võlad ja ettemaksed	196 422	120 722	75 700	

Lisa 7 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2021	2020
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	183 200	196 000
turuarendustoetus	195 595	19 598
erinevad foorumid	111 395	71 227
Green Agri	0	49 941
Liivimaa toidutee	0	32 726
PIP toiduohutus	72 342	93 339
Baltic Sea Food	16 841	48 425
Poshbee	1 333	1 141
PIP loomakasvatus	151 937	15 217
BB4V	15 330	37 065
LIFE	15 074	0
Breed Expo	78 871	71 268
RITA haridusnõunik	28 819	19 378
PIP-Ü	51 920	0
PIP EPKK	2 702	0
Kokku annetused ja toetused	925 359	655 325
sh eraldi riigieelarvest	183 200	196 000

Lisa 8 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2021	2020
tulu teenuste müügist	8 245	75 453
TEM ja TM tulud	39 481	37 763
messide tulud	76 219	52 854
osalustasud	112 389	114 252
mitmesugused tulud	0	8 292
kutseeksamid	52 364	56 189
foorumitel osalemine	0	0
muud tulud	379	-1 494
2019.aasta parandus	0	-65 800
Kokku tulu ettevõtlusest	289 077	277 509

Lisa 9 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud

(eurodes)

	2021	2020
Transpordikulud	19 538	33 942
Mitmesugused bürookulud	11 023	13 611
Lähetuskulud	23 174	34 436
Koolituskulud	16 564	13 248
messidel osalemine	184 473	94 256
reklaamikulud	40 498	11 142
infotehnoloogiakulud	12 997	12 747
infomaterjalid, juriidilised kulud	4 138	4 498
info ostmise kulud	53 350	50 632
kommunaalkulud	42 313	40 766
MeM lepingute kulu	0	15 852
projektide reisikulud	35 218	6 842
TEM projekt	978	11 593
GA ja LRC projektijuht	31 962	45 508
seminaride korraldamine	86 853	61 008
infomaterjalid	43 159	25 184
2019.aasta parandus	0	-41 618
nõustamine	69 460	0
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	675 698	433 647

Lisa 10 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2021	2020
pangateenused	447	520
vastuvõtu ja esinduskulud	25 266	15 500
liikmemaksud	20 937	20 027
tervise edendamise kulud	829	0
Muud	1 888	35 077
Kokku mitmesugused tegevuskulud	49 367	71 124

Lisa 11 Tööjõukulud

(eurodes)

	2021	2020
Palgakulu	354 711	361 353
Sotsiaalmaksud	121 096	123 290
Kokku tööjõukulud	475 807	484 643
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	13	11

Lisa 12 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2021	31.12.2020
Füüsilisest isikust liikmete arv	1	4
Juriidilisest isikust liikmete arv	116	110

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

LÜHIAJALISED	31.12.2021	31.12.2020
Nõuded ja ettemaksed		
Asutajad ja liikmed	123	0
Kokku nõuded ja ettemaksed	123	0
Võlad ja ettemaksed		
Asutajad ja liikmed	29 400	5 600
Kokku võlad ja ettemaksed	29 400	5 600

MÜÜDUD	2021	2020
	Teenused	Teenused
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	49 127	69 786
Kokku müüdid	49 127	69 786

OSTETUD	2021	2020
	Teenused	Teenused
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	14 288	29 756
Kokku ostetud	14 288	29 756

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2021	2020
Arvestatud tasu	118 341	155 900
autokompensatsioon	0	3 265
õnnetusjuhtumi kindlustus	321	450

2021.aastal teenuste käive koos liikmemaksu summadega

Lisa 13 Sündmused pärast aruandekuupäeva

15. veebruariks 2022 esitati Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ametile välismessidel osalemiseks ja ekspordialasteks tegevusteks turuarendustoetuse kuus taotlust toetuse kogusummas 216 215 eurot. Kõik taotlused rahuldati PRIA poolt 20. aprillil 2022.

18. märtsil 2022 esitati Maaeluministeeriumile tegevustoetuse taotlus summas 135 000 eurot Eesti põllu- ja maamajandussektori huvide esindamiseks üleeuroopalises põllumajandussektori esindusorganisatsioonis COPA-COGECA ja projektitoetuse taotluse summas 82 000 eurot põllumajandustootjate kestlike toidusüsteemide ja keskkonnavalase teadlikkuse suurendamiseks.

Maaeluministri 10.05.2022 käskkirjaga "Maaeluministeeriumi valitsemisalas sihtotstarbeliste toetuste andmiseks ettenähtud vahendite arvelt tegevustoetuse ja projektitoetuse andmiseks ettenähtud vahendite täpne jaotus 2022. aastal" on Eesti Põllumajandus-Kaubanduskodale otsustatud eraldada:

- Tegevustoetust Eesti põllu- ja maamajandussektori huvide esindamiseks üleeuroopalises põllumajandussektori esindusorganisatsioonis COPA-COGECA 135 000 eurot;
- Projektitoetust põllumajandustootjate kestlike toidusüsteemide ja keskkonnavalase teadlikkuse suurendamiseks 52 000 eurot.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 23.05.2022

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (registrikood: 80007884) 01.01.2021 - 31.12.2021 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ROOMET SÕRMUS	Juhatuse liige	24.05.2022

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda üldkoosolekule

Arvamus

Oleme auditeerinud Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (koda) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2021 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruanne ja netovara muutuste aruanne eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistel osades õiglaselt koja finantsseisundit seisuga 31.12.2021 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusel.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruanne. Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahkneb oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusel. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väärsitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamusel avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärselt kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infot või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamus. Meie järeldused põhinevad vandeauditori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Liina Tamm

Vandeauditori number 559

Audit Advisory OÜ

Auditiorettevõtja tegevusloa number 96

Paadi tee 3, Haabneeme alevik, Viimsi vald, Harju maakond, 74001

24.05.2022

Audiitorite digitaalallkirjad

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (registrikood: 80007884) 01.01.2021 - 31.12.2021 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
LIINA TAMM	Vandeaudiitor	24.05.2022

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Muude ettevõtjate ja tööandjate organisatsioonide tegevus	94119	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6009349
E-posti aadress	info@epkk.ee
Veebilehe aadress	www.epkk.ee